

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava
Fakulta bezpečnostního inženýrství

Katedra požární ochrany

**Požární prevence v činnosti dobrovolné požární
ochrany**

Student: Bc. Tomáš Bárta

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jan Šrůtek

Studijní obor: Technika požární ochrany a bezpečnosti průmyslu

Datum zadání diplomové práce: 30. listopadu 2009

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2010

Místopřísežné prohlášení:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracoval samostatně v Ostravě
dne 28. dubna 2010.

.....

Tomáš Bárta

Anotace

Bárta, Tomáš. *Požární prevence v činnosti dobrovolné požární ochrany*. Diplomová práce. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství, 2010, s. 49

Klíčová slova: požární prevence, obec, odborná rada prevence

Diplomová práce popisuje činnosti dobrovolné požární ochrany, které lze zahrnout pod oblast požární prevence. Tyto jednotlivé činnosti jsou podrobněji popsány v úvodní části diplomové práce. Následuje výpis odborných rad se zaměřením na aktivity rad požární prevence na různých úrovních. Další části obsahují preventivní programy v zahraničí a zhodnocení úrovně znalostí u spoluobčanů. Cílem diplomové práce jsou návrhy doporučení na rozšíření aktivit a kvality preventivní požární ochrany a dále doporučení na propagaci požární prevence mezi občany.

Annotation

Bárta, Tomáš. *Fire Prevention in the Activity of Volunteer Fire Protection*. Diploma Thesis. Ostrava: VŠB – Technical University of Ostrava, Faculty of Safety Engineering, 2010, p. 49

Key words: Fire Prevention, Municipality, Expert Council of Fire Prevention

This thesis describes the activities of volunteer fire protection, that might be included under the scope of fire prevention. These different activities are described in the introductory part of this thesis. Followed by a statement of expert team with a focus on fire prevention activities of councils at various levels. Other parts include prevention programs from abroad and knowledge review level of citizens. The purpose of this thesis are proposals recommendations to expand the activities and quality of preventive fire protection and recommendations to promote fire prevention among citizens.

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	REŠERŠE.....	3
3	SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, MORAVY A SLEZSKA	4
4	JEDNOTLIVÉ OBLASTI POŽÁRNÍ PREVENCE V ČINNOSTI DOBROVOLNÉ PO V ČR.....	6
4.1	PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÁ ČINNOST NA ÚSEKU PO	6
4.2	POMOC PŘI ORGANIZOVÁNÍ A PROVÁDĚNÍ POŽÁRNÍCH PREVENTIVNÍCH KONTROL	8
4.3	ODBORNÁ POMOC OBCÍM PŘI ZPRACOVÁNÍ DOKUMENTACE PO OBCE	8
4.4	PRÁCE S MLÁDEŽÍ A PŘÍPRAVA MLADÝCH HASIČŮ	10
4.5	VÝROBA MATERIÁLŮ ZAMĚŘUJÍCÍCH SE NA PREVENTIVNÍ PO	13
4.6	PROPAGACE POŽÁRNÍ PREVENCE MEZI OBČANY	13
4.7	ZHODNOCENÍ SOUČASNÝCH ČINNOSTÍ DOBROVOLNÉ PO V OBLASTI POŽÁRNÍ PREVENCE	14
5	POPIS AKTIVIT ODBORNÝCH RAD SH ČMS	18
5.1	ÚVODNÍ USTANOVENÍ	18
5.2	ORGANIZACE ODBORNÝCH RAD	18
5.3	ČINNOST ODBORNÝCH RAD	18
5.4	ÚSTŘEDNÍ ODBORNÁ RADA PREVENCE	20
5.5	KRAJSKÉ A OKRESNÍ ODBORNÉ RADY PREVENCE	22
5.5.1	<i>Organizace a řízení přípravy odbornosti</i>	<i>22</i>
5.5.2	<i>Způsob provádění přípravy odbornosti</i>	<i>23</i>
5.5.3	<i>Způsob ověřování znalostí a hodnocení úspěšnosti</i>	<i>23</i>
5.6	ZHODNOCENÍ AKTIVIT ODBORNÝCH RAD PREVENCE	24
6	ZAHRAINIČNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAMY	25
6.1	ANGLIE	25
6.2	SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ A KANADA	25
6.3	NĚMECKO	26
6.4	SLOVENSKO	27
7	PRŮZKUM KVALITY A ROZSAHU ZNALOSTÍ PREVENTIVNÍ PO.....	29
7.1	METODA SBĚRU DAT	29
7.2	VYHODNOCENÍ DAT	29
7.3	DOPORUČENÍ	33
8	DOPORUČENÍ NA ROZŠÍŘENÍ AKTIVIT A KVALITY PREVENTIVNÍ PO.....	34
9	NÁVRH NA PROPAGACI POŽÁRNÍ PREVENCE MEZI OBČANY.....	37
9.1	PROPAGACE POMOCÍ SÍTĚ FACEBOOK A DALŠÍCH SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	37
9.2	ZAČLENĚNÍ PROBLEMATIKY PO DO JEDNOTLIVÝCH PŘEDMĚTŮ VE ŠKOLÁCH.....	39
9.3	PREVENTIVNÍ VÝCHOVA PRO LIDI NA OKRAJI LIDSKÉ SPOLEČNOSTI.....	40
10	ZÁVĚR.....	43
11	LITERATURA	45
	SEZNAMY	48

1 Úvod

Ochrana životů [21] zdraví a majetkových hodnot je podle čl. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky (dále jen „ČR“), základní povinností státu. Právní řád ČR uzakládá systém ochrany životů, zdraví a majetkových hodnot, jakož i působnost při výkonu státní správy v jednotlivých oblastech státem chráněných zájmů. V oblasti požární ochrany (dále jen „PO“) je ústředním orgánem státní správy Ministerstvo vnitra ČR, přičemž úkoly státu na úseku PO zabezpečují na příslušných úrovních hasičské záchranné sbory krajů, okresní úřady a v přenesené působnosti také orgány krajů a orgány obcí. Činnosti příslušných orgánů probíhají koordinovaně, avšak systém je koncipován tak, aby jeho jednotlivé součásti byly schopny plnit stanovené úkoly samostatně.

Nelze však spoléhat pouze na stát, a proto občané musí začít především u sebe samotných. Významnou součástí a základním principem systému ochrany životů, zdraví a majetkových hodnot je předcházení rizikům, tedy prevence. Za požární prevenci se podle ČSN ISO 8421-1 [17] považují opatření k zábraně vzniku požáru a omezení jeho účinků. Prevence vychází z analýzy rizik tj. pravděpodobnosti výskytu nežádoucích dopadů. Do oblasti požární prevence zasahují svou činností také některé dobrovolné organizace. Pod pojmem dobrovolné PO se pro účel této práce rozumí občanská sdružení působící na úseku PO a jednotky sboru dobrovolných hasičů (dále jen „JPO“) obcí. Největší členskou základnu má občanské sdružení s názvem Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (dále jen „SH ČMS“). Právě SH ČMS se v této práci považuje za představitele dobrovolné PO. Kromě této organizace jsou dobrovolní hasiči sdružení v organizacích Moravská hasičská jednota a Česká hasičská jednota. Mezi hlavní směry a okruhy zájmu těchto organizací patří, z hlediska požární prevence, zejména preventivně výchovná činnost, poskytování odborné pomoci obcím při zpracování dokumentace PO obce. Dále tyto organizace pracují s mládeží, převážně připravují mladé hasiče pro práci v JPO. Pro dobrovolnou práci v hasičských sborech získávají další občany. Jejich činnost je směřována i na výrobu materiálů pomáhajících s osvětou v široké oblasti PO.

Ačkoliv ze statistik [10] vyplývá, že ČR je stále řazena mezi země s nejmenším podílem přímých škod na HDP, je působení v oblasti požární prevence nesporně důležité a je pořád co zlepšovat. Tyto škody lze snížit ještě větším úsilím v oblasti požární ochrany staveb, ale především ve správné preventivní výchově obyvatel, k čemu mohou velice napomoci dobrovolné organizace působící v oblasti PO. Největším varováním však je počet usmrcených

osob při požárech na 100 000 obyvatel. Ten v letech 1992-2008 rostl a je ukázkou, že občané nedodržují zásady požární prevence a jejich neznalost je stojí životy a zdraví. Využití lidí působících v dobrovolných organizacích má řadu výhod, ať se jedná o snižování nákladů na PO a jejich nezištnou chuť pomáhat nebo o zapálení pro danou věc.

Ve své diplomové práci charakterizuji jednotlivé oblasti požární prevence v činnosti dobrovolné PO se zaměřením na aktivity SH ČMS, a na popis aktivit odborných rad prevence SH ČMS. Na základě zjištěných informací bych chtěl vyhodnotit úroveň těchto činností a případně navrhnout jejich rozšíření a zlepšení formou doporučení. Dalším cílem diplomové práce je návrh doporučení na propagaci požární prevence mezi občany. SH ČMS jsem si vybral pro největší členskou základnu, ale doporučení je možno využít i pro ostatní organizace působící v oblasti PO.

2 Rešerše

Za hlavní literární dokumenty týkající se tématu – Požární prevence v činnosti dobrovolné požární ochrany – považuji zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o požární ochraně“). Provádějící vyhlášky k zákonu o požární ochraně, které podrobněji rozpracovávají požadavky zákona. Dalším důležitým dokumentem jsou Stanovy SH ČMS. Z hlediska odborných informačních zdrojů, které se alespoň z části věnují této problematice, považuji za významné níže uvedené zdroje.

Dobrovolní hasiči: Oficiální informační server Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Stránky poskytují informace o činnosti a práci Sdružení. Informují o práci jednotlivých orgánů SH ČMS, soutěžích dospělých a dětí, podávají informace o činnostech škol (Jánské Koupele a Bílé Poličany) a Centru hasičského hnutí v Příbyslavi. Jsou zde také právní dokumenty týkající se hasičů a jejich činnosti.

Mikulka, B., Mikulka, Š., Piňos, M.: Výchova dětí v oblasti požární ochrany. MV-generální ředitelství HZS ČR, Praha, 2003. ISBN: 80-86640-21-3

Tato příručka pro učitele základních a speciálních škol navazuje na publikaci „Ochrany člověka za mimořádných událostí“. Rozpracovává mimořádné situace typu požár nebo dopravní nehody. Aplikace této příručky při výchově dětí má vést ke snížení počtu požárů způsobených dětmi a především ke snížení jejich následků s újmou na zdraví či ztrátách na životech [4].

Metodika k zabezpečení požární ochrany obce. Ústřední hasičská škola SH ČMS v Jánských Koupelech

Účelem této metodiky je poskytnout návod pro organizování požární ochrany v obci a nabídnout vzory jednotlivých dokumentů požární ochrany, které musí obec zpracovávat na základě legislativy [9].

3 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

SH ČMS je občanským sdružením podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, které působí na úseku PO ve smyslu zákona o požární ochraně. Činnost SH ČMS je vymezena ústavou a zákony ČR a Stanovami Sdružení. SH ČMS je právnickou osobou. Jeho statutárním orgánem je výkonný výbor SH ČMS, za který jedná starosta SH ČMS nebo některý z náměstků starosty SH ČMS [28].

Cílem činnosti SH ČMS je spolupůsobit při vytváření podmínek k účinné ochraně života a zdraví občanů a majetku před požáry a při poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. K plnění cílů své činnosti SH ČMS zejména má a dále vytváří svou členskou základnu a vnitřní organizaci. Dále má k dosažení svých cílů své věcné zabezpečení [28].

Členství ve SDH obce je dobrovolné. Členem SDH může být jak fyzická, tak i právnická osoba. Členství je řádné (hasiči, mladí hasiči) a mimořádné (podporující, kolektivní, čestné). Členství vzniká na základě přihlášky, ustavující valné hromady sboru, nebo udělením čestného členství. Řádný člen platí členské příspěvky. Členem sboru může být doslova kdokoliv (muž, žena, dítě, zdravý i nemocný). Práva a povinnosti členů určují Stanovy SH ČMS odlišně podle druhu členství [28].

SH ČMS v souladu s cílem své činnosti a v rámci základních podmínek této činnosti pomáhá veřejnosti, zejména obcím, státním orgánům, fyzickým a právnickým osobám. Z hlediska prevence při předcházení požárům zejména tím, že provádí odbornou přípravu zájemců o získání odborné způsobilosti v PO, školením zaměstnanců, zpracováním dokumentace PO, vyvíjením preventivně výchovné činnosti mezi občany a mládež. Při působení na mládež, na její výchovu k dodržování zásad požární bezpečnosti a na jejím získávání pro aktivní členství i práci využívá materiály vydané pomocí své ediční a publikační činnosti [28].

K zajištění a realizaci své činnosti si SH ČMS vytváří své orgány a organizační jednotky. Orgány SH ČMS jsou tvořeny jednak vertikálně, a to zpravidla v pěti stupních: jako ústřední, jako krajské, jako okresní nebo městské, případně jako okrskové a jako místní; jednak horizontálně, jako rozhodovací, výkonné, poradní a kontrolní. Všechny rozhodovací,

výkonné a kontrolní orgány jsou voleny. Výkonné, poradní a kontrolní orgány odvozují svou působnost od rozhodovacích orgánů [28].

Organizačními jednotkami SH ČMS jsou:

- krajská sdružení hasičů (dále zpravidla jen "KSH"),
- okresní (městská) sdružení hasičů (dále zpravidla jen „OSH“),
- okrsky (dále jen „okrsky“ nebo „okrsek“), pokud jsou zřízeny jako organizační jednotka,
- sbory dobrovolných hasičů (dále zpravidla jen „SDH“),
- ústřední hasičské školy (dále zpravidla jen „ÚHŠ“) a Centrum hasičského hnutí (dále zpravidla jen „CHH“).

Ústřední orgány v rozsahu vymezeném těmito Stanovami analyzují, koncipují, koordinují, řídí a organizačně zabezpečují působnost Sdružení zejména ve směru vnitřní činnosti a součinnosti, jmenovitě na úseku PO s obcemi a se státními orgány a dále s veřejností, fyzickými a právníckými osobami [28].

Ústřední orgány ve vymezeném rozsahu zabezpečují též prováděcí a kontrolní působnost. K zabezpečení činnosti ústředních orgánů se zřizuje Kancelář sdružení.

Ústředními orgány jsou:

- sjezd SH ČMS,
- shromáždění starostů OSH,
- výkonný výbor SH ČMS,
- vedení SH ČMS,
- starosta SH ČMS a náměstkové starosty SH ČMS
- ústřední odborné rady SH ČMS,
- ústřední kontrolní a revizní rada SH ČMS.

4 Jednotlivé oblasti požární prevence v činnosti dobrovolné PO v ČR

Prevence v SH ČMS vychází jednak z ustanovení § 75 odst. 1 písm. d) zákona o požární ochraně a dále ze zaměření činnosti SH ČMS do roku 2010, vydaných a schválených III. řádným sjezdem SH ČMS v r. 2005, čl. IV. "Preventivně výchovná oblast". Další, již IV. sjezd bude v červenci 2010 na Vysoké škole báňské-Technické univerzitě v Ostravě. Pro tento sjezd byl vydán „Program činnosti do r. 2015“. V současné době, kdy se z Ministerstva vnitra-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „MV-generální ředitelství HZS ČR“) otevírá kampaň "Bezpečný domov", ke které se SH ČMS hlásí, se bude činnost prevence směřovat na zásady bezpečné domácnosti, zejména instalaci autonomních hlásičů kouře a přenosných hasicích přístrojů v domácnostech. K tomu je potřebné nesmírné množství práce odborných rad na všech úrovních i samotných preventistů ve sborech, kteří získají odbornost III. nebo II. stupně.

4.1 Preventivně výchovná činnost na úseku PO

Na základě [23] dlouhodobých rozborů problematiky PO je možné konstatovat, že správně nastavený a fungující systém prevence je prostředek, jak s nejnižšími náklady dosáhnout nejlepšího výsledku. Při tom nejde jen o prvky pasivní prevence, jako je nastavení parametrů stavebních objektů tak, aby již vzniklý požár omezily na jeden požární úsek, ale i takové prvky prevence, které ovlivňují vědomí lidí a jejich odpovědnost za konání, které by mohlo mít za následek vznik a šíření požáru, ztížený nebo dokonce znemožněný zásah a podobně.

Velmi zasloužilou činností je preventivně výchovná činnost, kterou občanská sdružení zabývající se problematikou PO vykonávají společně s pracovníky HZS ČR především ve školách a mateřských školkách. Díky této činnosti přijdou děti do styku přímo s hasiči, požárním vybavením a je jim zde osvětlena veškerá činnost těchto sdružení společně se zodpovězením jejich otázek. V rámci této osvěty v oblasti PO jsou s dětmi pořádány nejrozličnější hry a soutěže, do nichž jsou děti aktivně zapojeny.

Se vzrůstajícím počtem přírodních katastrof má prevence v hasičské praxi širší pojetí. Klimatické změny a neuvážené zásahy do krajiny způsobují, že přírodní katastrofy

mají čím dál tím větší dopady na naši společnost. Ze zásahů máme mnoho poznatků o podceňování přírodních zákonitostí, které v důsledku vedou ke zbytečným tragédiím.

MV-generální ředitelství HZS ČR stanoví v souladu s § 24 odst. 1 písm. l) zákona o požární ochraně zaměření preventivně výchovné činnosti na úseku PO.

Povinnost věnovat se preventivně výchovné činnosti je zákonem o požární ochraně uložena:

- Ministerstvu vnitra (§ 24 odst. 1 písm. l) zákona o požární ochraně),
- HZS kraje (§ 26 odst. 2 písm. o) zákona o požární ochraně),
- obci (§ 29 odst. 1 písm. n) zákona o požární ochraně),
- občanským sdružením, veřejně prospěšným organizacím a jiným orgánům a organizacím působícím na úseku požární ochrany (§ 75 odst. 1 písm. d) zákona o požární ochraně).

Obr. 1: Preventivně výchovná činnost [19]

Občanská sdružení, veřejně prospěšné organizace a jiné orgány a organizace působící na úseku požární ochrany

§ 75 odst. 1 písm. d) zákona o požární ochraně

Občanská sdružení [16], veřejně prospěšné organizace a jiné orgány a organizace působící na úseku PO pomáhají při plnění úkolů na úseku PO zejména tím, že se podílejí na činnosti směřující k předcházení požárům, zejména na preventivně výchovné činnosti mezi občany a mládeží.

4.2 Pomoc při organizování a provádění požárních preventivních kontrol

Změnou zákona o požární ochraně přešla působnost obce při provádění preventivních požárních kontrol na HZS ČR. Z hlediska dobrovolné PO na sebe tato forma činnosti na úseku prevence vzala formu doporučení, rad a metodické pomoci, kterou mohou preventisté SDH nadále provádět. Někteří preventisté se však domnívají, že tato činnost zanikla s danou změnou zákona [16]. Nebo jsou takové názory, že byla nastavena taková kritéria pro provádění požárních kontrol, že se z nich stal složitý právní úkon vyžadující vysoké kvalifikace.

4.3 Odborná pomoc obcím při zpracování dokumentace PO obce

Preventisté [23] občanského sdružení SH ČMS, kteří získali odznaky odbornosti Preventista I-III. se mohou plně uplatnit v pomoci při řešení úkolů obcí v PO. Zavést a udržovat v souladu se skutečným stavem dokumentaci PO obce, např. přehledy o vodních zdrojích, zajišťovat v součinnosti s požární jednotkou jejich pravidelnou kontrolu, údržbu a opravy, seznamy ohlašovny požárů a zpracování odpovídající dokumentace a v dalších oblastech s tím souvisejících.

Dokumentaci z hlediska požární prevence obce tvoří dle [12] Nařízení vlády č.172/2001:

- požární řád obce,
- řád ohlašovny požárů,
- dokumentace k zabezpečení preventivně výchovné činnosti,
- dokumentace k zabezpečení:

- požární ochrany při akcích, kterých se zúčastňuje větší počet osob,
- úkolů požární ochrany pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu,

Požární řád obce

Požární řád obce stanoví zásady organizace a provádění PO v obci. Určuje povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti PO na území obce. Určuje úkoly osob v oblasti PO obce a vztahu obce k těmto osobám [9].

Za PO obce odpovídá obec v čele se svým starostou. K zajištění PO a k řádnému plnění úkolů stanovených právními předpisy na úseku PO obec vydává obecně závaznou vyhlášku v souladu s § 29, odst. 1, písm. o) zákona o požární ochraně a podle § 10 písm. a) a § 84 odst. i) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění. Obec plní obdobně povinnosti uložené zákonem o požární ochraně právnickým osobám a podnikajícím osobám [9].

Řád ohlašovny požárů

Řád ohlašovny požáru upravuje způsob přijímání hlášení o vzniku požáru v obci, vyhlášení požárního poplachu místní jednotce PO a její vyslání na místo události. Dále oznámení požáru na územně příslušné operační a informační středisko. Upravuje také pravidla pro vyhlášení požárního poplachu v obci včetně náhradního opatření pro případ poruchy spojovacích prostředků nebo požárně bezpečnostních zařízení [9].

Součástí řádu je seznam sil a prostředků jednotek PO z požárního poplachového plánu a seznam důležitých čísel. Řád se aktualizuje a musí se udržovat v souladu se skutečným stavem [9].

Dokumentace k zabezpečení preventivně výchovné činnosti na úseku PO

Povinnost věnovat se preventivně výchovné činnosti, jak bylo výše zmíněno, je na základě zákona uložena i obci. Obec v rámci spolupráce s HZS krajů a občanskými sdruženími působícími na úseku požární ochrany organizují preventivně výchovnou činnost na školách v obci, podporují práci s mládeží v oblasti PO, propagují preventivně výchovnou činnost mezi občany, v období se zvýšeným požárním nebezpečím informují a poučují veřejnost jak se chovat v tomto období.

Dokumentace [9] k zabezpečení preventivně výchovné činnosti na úseku PO obsahuje:

- rozpracování zaměření preventivně výchovné činnosti, stanovené Ministerstvem vnitra podle místních podmínek,
- plán preventivně výchovné činnosti zpracovaný zpravidla na roční období,
- vyhodnocení preventivně výchovných akcí.

Dokumentace k zabezpečení PO při akcích, kterých se zúčastní větší počet osob

Účelem je stanovit vymezení druhů akcí, kterých se zúčastňuje větší počet osob, a stanovit podmínky pro zabezpečení požární bezpečnosti při konání těchto akcí. Za akci s větším počtem osob lze považovat takovou, při které se sejde 200 a více osob a dle zvážení obce [9].

Dokumentace k zabezpečení úkolů PO pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu

Účelem tohoto dokumentu je stanovit rozsah úkolů a povinností obce a osob pověřených plněním uvedených úkolů v přípravě na období ohrožení a stanovení postupu v případě ohrožení státu a válečného stavu [9].

4.4 Práce s mládeží a příprava mladých hasičů

SH ČMS směřuje v úseku orientovaným na mládež hlavní pozornost k rozvoji poznatků mládeže v rámci PO prostřednictvím letních škol, specializačních kurzů a školení. SH ČMS mladší generaci nabízí rovněž volnočasové aktivity jako jsou např. sportovní soutěže mladých hasičů, soutěže dorostenecké mládeže, výtvarnou a literární soutěž Požární ochrana očima dětí nebo hru Plamen. Ve sdružení je výchovná činnost zaměřena na práci s dětmi (předškolní věk – přípravka do 6-let věku, mladší a starší žáci), mládeží (do 26 let) a dospělými členy v rámci pravidelných schůzek mladých hasičů a dorostu a organizovaných akcí pro děti, mládež a dospělé.

Soutěže dorostenecké mládeže

SH ČMS vydává pro celoroční systematickou a všestrannou činnost dorostenecké mládeže SH ČMS závaznou směrnici, která je základem pro nácvik požárních disciplín a umožňuje zvyšování znalostí z oblasti výchovy v PO.

Posláním činnosti je soutěžní formou rozvíjet znalosti, vědomosti a dovednosti a získávat návyky v jednotlivých oblastech činnosti s přihlédnutím ke specifické oblasti PO. Soutěže se může zúčastnit sedmičlenné družstvo dorostenců a dorostenek (v okresech pak smíšená družstva) a jednotlivci z členů SH ČMS, ve věku 14-18 let [8].

Požární ochrana očima dětí

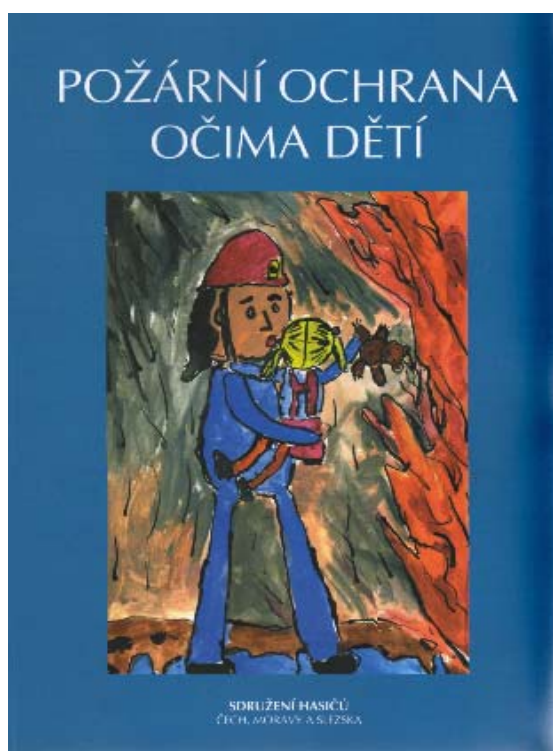
Vyhlašovatelem soutěže je SH ČMS. Soutěže se mohou zúčastnit děti, žáci a mládež do věku 18-let, v rámci činnosti školní mimoškolní Domy dětí a mládeže (dále jen „DDM“), družstva mladých hasičů apod.. Nositelem úkolu je ÚORP, respektive Okresní a krajské odborné rady prevence ve spolupráci s Ústřední odbornou radou mládeže, respektive s okresními a krajskými radami mládeže. Spolupráce ostatních odborných rad se tímto nevylučuje. Soutěž je organizována pro zařízení školská (mateřské školy, základní školy, speciální školy pro děti s více vadami, pomocné školy, gymnasia, střední školy, učiliště) a mimoškolní (DDM, SDH, skautské oddíly apod.). Soutěž má dvě části a to literární a výtvarnou a probíhá v několika věkových kategoriích. Obsahově se soutěž zaměřuje na vyjádření poznatků o příčinách požárů, příklady nedbalostního jednání a nepozornosti při manipulaci s ohněm apod., nebezpečné hry dětí se zápalnými látkami a zábavnou pyrotechnikou. Další zaměření je na pomoc hasičům při požárech, haváriích, nehodách, živelních pohromách a ochraně životního prostředí [25].

Vyhodnocují se vždy tři nejlepší práce ve všech kategoriích. Hodnocení soutěžních prací je prováděno ve čtyřech kolech:

- základní kolo (ve škole, v Domu dětí a mládeže, v družstvu mladých hasičů)
- okresní kolo (městské kolo statutárních měst)
- krajské kolo + hl. m. Praha
- republikové kolo

Zúčastněné školy, SDH, DDM apod. vyhodnotí tři nejlepší práce z každé kategorie a oznámí ukončení základního kola na příslušné OSH ČMS – Okresní sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska včetně celkového počtu zúčastněných (princip je ponechán na uvážení příslušným OSH dle místních podmínek – školy, SDH, DDM zašlou nebo předají, OSH si vyzvednou nebo obdrží apod.) [25].

OSH ČMS vyhodnotí z obdržených prací opět tři nejlepší z každé kategorie a tyto práce odešlou na tzv. krajská pracoviště, což jsou vybraná OSH, která provedou vyhodnocení v kraji. Tato krajská pracoviště vyhodnotí a zašlou tři nejlepší práce z každé kategorie do kanceláře SH ČMS. Nejlepší práce vychází v publikaci Požární ochrana očima dětí, jejíž titulní stránka je na obr. 2 [25].

Obr. 2: *Titulní strana Požární ochrana očima dětí*

Hra plamen

Významným motivačním mezníkem v historii činnosti hasičských mládežnických kolektivů byl rok 1972, kdy byla založena hra Plamen. Autoři hry chtěli soutěžní formou zajistit rozvoj celoroční činnosti dětí a mládeže do věku 15 let se zájmem o PO. Od prvopočátku až do dnes je hlavním posláním hry rozvoj dětských znalostí, vědomostí a dovedností a to nejen ve specifické oblasti PO.

Podoba hry Plamen se ustálila na dvou základních výchovných oblastech: sportovně-hasičské a společensko-výchovné. Ta první je prezentována šesti hasičskými disciplínami: požárním útokem, požárním útokem CTIF, štafetou dvojic, štafetou CTIF, štafetou 4x60 m a závodem hasičské všestrannosti, nositelem společensko-výchovné oblasti je plnění čtyř okruhů celoroční činnosti. První okruh zahrnuje volnočasové aktivity typu výlety, besedy, tábory a další společenské akce, druhý okruh se zabývá plněním veřejně-prospěšné činnosti jako jsou brigády, sběr druhotných surovin, péče o osoby v nouzi apod., třetí okruh skrývá plnění odznaků a specializací a čtvrtý okruh je zaměřen na činnost kulturní a preventivní [2].

4.5 Výroba materiálů zaměřujících se na preventivní PO

Na velice dobré úrovni jsou především tiskoviny zaměřené na mládež. Tyto tiskoviny SH ČMS vydává s podporou ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Jedná se především o Hasíkovi noviny, Malý rádce mladého hasiče, Výchova dětí v oblasti PO (plánovací záznamník) nebo Požární ochrana očima dětí, kde jsou grafické a literární práce ze stejnojmenné soutěže.

Dále jsou vydávány Učební texty pro odbornou přípravu preventistů PO obce [5] nebo také Učební texty k získání odznaku odbornosti preventista [3], které jsou neocenitelnou pomůckou při samostudiu. Velice užitečnou pomůckou je také Metodika k zabezpečení požární ochrany obce [9]. Otázkou však zůstává nakolik a jak často jsou tyto materiály aktualizovány, proto je vhodné se raději ujistit v některých záležitostech na stránkách Sdružení. Citelně však chybí propagační listinné materiály (letáčky, skládky apod.) pro úsek požární prevence, které by působily na dospělou část občanů.

4.6 Propagace požární prevence mezi občany

Kromě propagace požární prevence mezi občany pomocí tiskovin je velmi nápomocná i spolupráce s Českým rozhlasem, kdy v regionálních vysíláních rádia fungují pořady orientované na činnost dobrovolných hasičů ve kterých se občané můžou dozvědět i cenné rady z oblasti protipožární prevence. Podobně fungují i některé regionální televize.

4.7 Zhodnocení současných činností dobrovolné PO v oblasti požární prevence

Činnosti SDH obcí v oblasti požární prevence jsou v pozadí dalších činností, jako je členství v JSDH obce, požární sport, práce s mládeží a dalších. Pro mladé lidi tato činnost není příliš atraktivní. Z tohoto důvodu se výše uvedeným činnostem v plném rozsahu věnuje málokterý SDH a plnění povinností z hlediska požární prevence je nedostatečné. Úroveň je však mezi SDH rozdílná, záleží především na přístupu lidí, kteří mají tuto problematiku na starosti a na kolik jsou aktivní. Většina SDH má však velké nedostatky v rozsahu svých činností a stejně tak v jejich propagaci mezi občany.

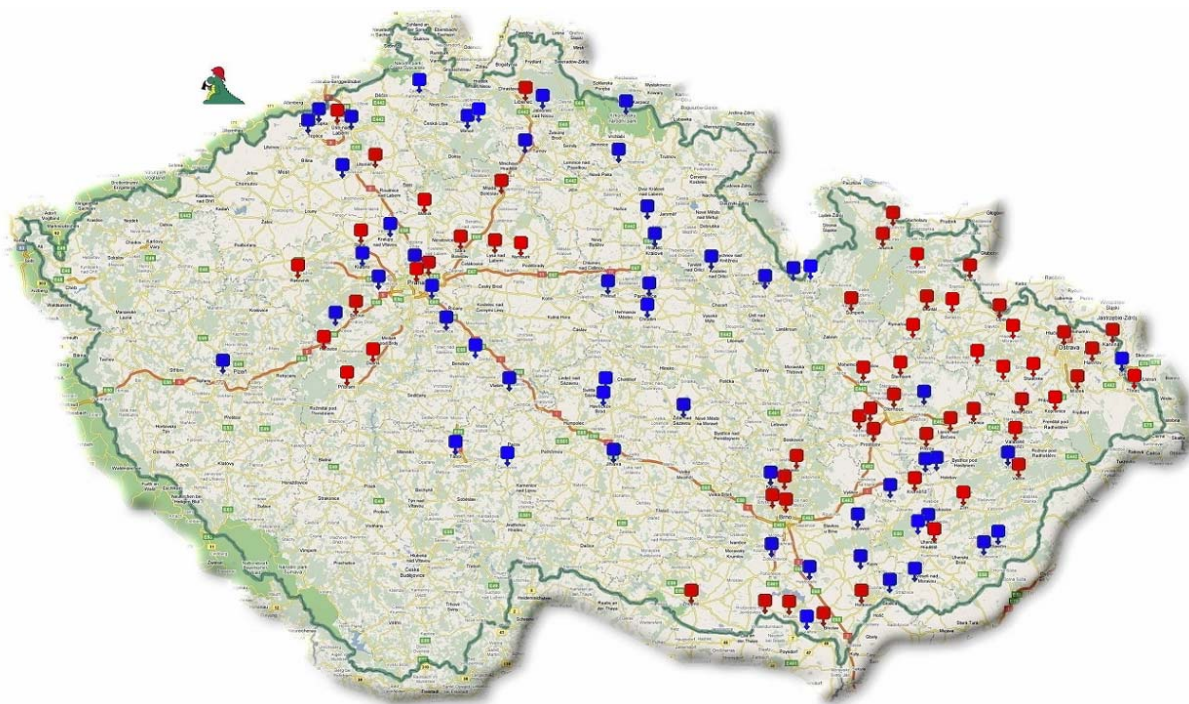
Požárně preventivní výchova na úseku PO

Pozitivní vývoj lze spatřit v počtu požárů jejichž příčinou byly děti do 15 let. Ze statistik [11] vyplývá, že počet požárů způsobených dětmi klesá. Konkrétní čísla ukazuje tabulka č. 1, ve které jsou uvedeny i další údaje týkající se požárů založených dětmi do 15 let. Bohužel nepříjemným faktem je skutečnost, že v posledním roce byly při požárech způsobených dětmi zmařeny dva lidské životy.

Tab. 1: Děti do 15 let jako příčina požárů [11]

rok	Počet požárů	Podíl v %	Index %	Přímá škoda v tis. Kč	Podíl %	Usmrceno	Zraněno
2005	301	1,49	79	30 806,30	1,88	1	30
2006	272	1,34	90	35 915,00	1,86	0	37
2007	280	1,25	103	47 681,10	2,21	1	24
2008	269	1,28	96	25 484,20	0,78	1	34
2009	209	1,04	78	35 653,30	1,64	2	22

Velkou zásluhu na poklesu počtu požárů má občanské sdružení Citadela Bruntál se svým programem zaměřeným na preventivně výchovnou činnost v oblasti PO a ochrany obyvatelstva Hasík, který byl zapracován i do koncepcí preventivně výchovné činnosti HZS krajů. Bohužel z obrázku č. 3 je patrné, že pokrytí lokalit s realizací programu „HASÍK CZ“ není po celé republice stejné a především v západních a jižních Čechách je málo instruktorů.

Obr. 3: Mapa pokrytí instruktory ke dni 19.4.2010 [20]

- Červeně dle sídla instruktorů (absolventů výcviku) – příslušníků HZS a JSDH,
- Modře dle sídla registrovaných uživatelů, kteří jsou zapsáni v návštěvní knize na www.hasik.cz

Celkový koncept programu a publikace vydávané ve spolupráci s MV-generálním ředitelství HZS ČR, jako je Výchova dětí v oblasti požární ochrany, která slouží jako příručka pro učitele základních a speciálních škol, pomáhají snižovat tato čísla. Zapojení učitelů do této problematiky je dobrým způsobem, jak pomocí lidí s pedagogickým vzděláním rozšiřovat poznatky o PO mezi děti.

Pomoc při provádění a organizování požárně preventivních kontrol

Po odstranění třetího oddílu ze zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, se začali lidé z řad dobrovolných hasičů cítit v oblasti prevence zbyteční a také se to projevilo stagnací práce v této oblasti. Někde však fungují i SDH, kde i přes omezení ze zákona, nadále provádějí preventivní kontroly v soukromých objektech, protože samotní občané mají o tyto kontroly zájem. Z toho vyplývá skutečnost, že tato oblast PO není uzavřenou kapitolou pro činnosti preventistů z řad dobrovolných hasičů. Bohužel řada SDH požárně preventivní kontroly občanům nenabízí.

Statistika požárů v domácnostech nám ukazuje, jakým směrem kontroly směřovat a kde je potřeba lidi proškolit v požární prevenci. Velké škody mají na svědomí požáry v objektech s více byty. Pokud chceme tyto čísla snižovat, je potřeba obrátit se na správce těchto objektů s nabídkou pomoci. Často jsou na únikových cestách umístěny překážky a velké množství hořlavých předmětů, dále lidé blokují svými osobními věcmi věcné prostředky PO, chybí požárně bezpečnostní značky a lidé často neví, jak se chovat v případě požáru.

V roce 2009 došlo v domácnostech k 2471 požárům se škodou 373 175 900 Kč, 62 osob bylo usmrceno a dalších 442 osob bylo zraněno. Přitom 101 velkých požárů (se škodou 1 milion Kč a vyšší), tj. 4,1 % požárů, způsobilo škodu 230 milionů Kč, tj. 66 % z celkových škod. Ve srovnání s rokem 2008 je počet požárů nižší o 1,9 %, škody se zvýšily o 6,5 % [11].

Tab. 2: *Přehled požárů v domácnostech a obytných domech od roku 2001 do roku 2009*
[11]

Rok	Počet požárů	Škoda v tis. Kč	Usmrceno osob	Zraněno osob
2001	2534	171 016,1	59	386
2002	2718	217 553,1	57	440
2003	2963	222 691,0	66	447
2004	2616	256 732,4	74	420
2005	2614	279 459,3	74	424
2001 - 2005	13 445	1 147 487,9	330	2 117
2006	2631	323 242,0	79	398
2007	2652	335 754,9	58	473
2008	2518	350 350,8	67	505
2009	2471	373 175,9	62	442

Odborná pomoc preventistů na úseku PO obce

Obce v mnoha prokázaných případech své povinnosti na úseku PO příliš neplní. Vypovídajícím faktem je např. vyhodnocení kontrol obcí Pardubického kraje za tři čtvrtletí roku 2009. Zde HZS Pardubického kraje provedl během 9 měsíců roku 2009 celkem 37 požárních kontrol u obcí a obecních úřadů dle § 29 odst. 1, 3 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, v platném znění, se zaměřením na plnění jejich povinností [24].

Obce mají své povinnosti. Musí zabezpečit zpracování předepsané dokumentace požární ochrany jako je požární řád obce, řád ohlašovny požáru, dokumentace k zabezpečení požárních ochrany při akcích, kterých se zúčastňuje větší počet osob. Pro případnou potřebu vody pro hašení požárů zabezpečuje obec zdroje požární vody a jejich trvalou použitelnost [24].

HZS Pardubického kraje zjistil, že ne všechny kontrolované obce plní všechny své povinnosti. Pouze při jedné požární kontrole nebyly zjištěny závady [24].

- 70 % kontrolovaným obcím byly zjištěny závady v provádění preventivně výchovné činnosti.
- 54 % obcí nemá zpracován nebo má chybně zpracován požární řád obce.
- 51% obcí nevede dokumentaci PO.
- 27 % obcí byly zjištěny závady ve zřizovacích listinách nebo smlouvách JPO obce.
- 38 % obcí nemá zřízené ohlašovny požárů nebo nejsou funkční.
- 14 % obcí nezabezpečila nebo nezabezpečila použitelnost zdrojů pro hašení požárů.

Z výsledků těchto kontrol lze vyvodit závěr, že angažovanost preventistů v této činnosti je nedostatečná až alarmující.

5 Popis aktivit odborných rad SH ČMS¹

Statut odborných rad SH ČMS vychází ze Stanov přijatých III. řádným sjezdem SH ČMS v Klatovech konaným ve dnech 2. a 3. července 2005 a registrovaných u MV ČR pod č.j. VS/1-6176/91-R ze dne 26.9.2005 a upravuje činnost odborných rad.

5.1 Úvodní ustanovení

Odborné rady (dále i OR) jsou stálými poradními, pracovními (pomocnými, konzultačními, koordinačními a instrukčně-metodickými) orgány SH ČMS. Zvláštní postavení mají rady mládeže a aktivy zasloužilých hasičů. Odborné rady jsou pracovními orgány Sdružení, které organizují a koordinují koncepční činnost i zabezpečování konkrétních úkolů na jednotlivých úrovních činnosti Sdružení.

Odborné rady navrhuji orgánům, které je zřídily, odbornou, popř. věcnou, organizační a právní stránku jednotlivých oborů činnosti sdružení a navrhuji opatření k jejich řešení, včetně předkládání návrhů a úprav obecně závazných právních předpisů a vnitřních předpisů sdružení. Přípravují opatření k metodickému řízení těchto činností, působí k realizaci přijatých opatření a vyjadřují se k navrhovaným opatření ve styčných činnostech. Zabezpečují výměnu informací a zkušeností a jejich sdělování široké členské základně SH ČMS. Odborné rady zajišťují publikační a přednáškovou činnost a k výměně zkušeností organizují odborné konference, zejména publikační a školící činnosti a prostřednictvím odborných konferencí.

5.2 Organizace odborných rad

Jednotlivé obory činností pro které jsou rady zřizovány, určuje orgán SH ČMS, který radu nebo rady vytvořil. Tento orgán stanovuje počet členů rady a určuje vedoucího rady. Orgánu, který radu vytvořil, je tato rada odpovědná ze své činnosti, tomuto orgánu rada předkládá nejméně jedenkrát ročně zprávy o své činnosti.

5.3 Činnost odborných rad

OR pracují dle vlastních plánů práce schválených příslušným výkonným výborem. Ze svého středu volí tajemníka, který vede příslušnou dokumentaci OR. Scházejí se zpravidla čtyřikrát ročně a svolává je vedoucí OR. Návrhy změn plánu činnosti předkládají příslušnému

¹ Informace ke kapitolám 5.1 - 5.4 čerpány ze zdroje RICHTER, Karel; JANEBA, Lubomír Statut odborných rad. In *Soubor předpisů SH ČMS*. Praha : SH ČMS, 2006

výkonnému výboru. OR vycházejí ze svého postavení a poslání, analyzují a organizují činnost na svém odborném úseku. Zpracovávají návrhy směrnic, pokynů a dalších materiálů, potřebných pro činnost na odborném úseku a předkládají je ke schválení nebo vyjádření příslušným orgánům Sdružení.

OR zabezpečují svou činnost ve spolupráci s orgány státní správy a samosprávy na všech úrovních. S jinými právníckými i fyzickými osobami usilují o trvalé prohlubování i zkvalitňování této spolupráce. V rámci schváleného plánu zahraničních styků rozvíjí a upevňují kontakty ve světě, navrhuji účast na akcích v zahraničí, z pověření organizují vlastní akce se zahraniční účastí.

OR zabezpečují pomoc KSH, OSH, okrskům a SDH v plnění jejich úkolů, získávají poznatky z akcí, zevšeobecňují je a ve spolupráci se sdělovacími prostředky je popularizují, stejně jako výsledky své vlastní činnosti.

Činnost OR je ekonomicky zajišťována z vlastních zdrojů SH ČMS, z příspěvků ze SR a příspěvků od jiných právníckých i fyzických osob.

Náplň činnosti OR podle odborností:

- Odborná rada velitelů
- Odborná rada prevence
- Odborná rada vnitroorganizační činnosti
- Odborná rada ochrany obyvatelstva
- Odborná rada pro školení a výcvik
- Odborná rada pedagogická
- Odborná rada pro historii a muzejnictví
- Hospodářská rada
- Další odborné rady

5.4 Ústřední odborná rada prevence

Ústřední odborná rada prevence ve většině svých činnostech spolupracuje i s dalšími subjekty jako jsou GŘ HZS MV ČR, jiná občanská sdružení, případně s dalšími osobami, působícími v oblasti PO. Spektrum jejich činností na úseku požární prevence je široké.

ÚORP zpracovává a předkládá výkonnému výboru SH ČMS:

- jednotnou metodiku a zásady odborného vzdělávání členů SH ČMS, včetně zásad pro získání odznaků odbornosti,
- naučné, vzdělávací a informační materiály pro sdružení i pro veřejnost,
- metodický pokyn pro soutěž "Požární ochrana očima dětí" a ve spolupráci s kanceláří sdružení provádí vyhodnocení republikového kola této soutěže.

Metodicky připravuje i případné jiné odborné vzdělávání v oblasti PO, dále připravuje a provádí porady v dané oblasti, vydává metodické pokyny pro práci OR v krajích a na OSH, podílí se na tvorbě a vydávání předpisů sdružení.

Zabezpečuje výměnu zkušeností, součinnost a koordinaci činnosti v kraji. Metodicky pomáhá okresním radám prevence při:

- zajišťování přípravy odbornosti SH ČMS nebo ji sama provádí,
- rozšiřování naučných, vzdělávacích a informačních materiálů pro veřejnost.

Na základě jednotné metodiky organizuje přípravu odbornosti SH ČMS a provádí zkoušky odbornosti v oblasti požární prevence členů SH ČMS, popřípadě i dalších osob. Organizuje a provádí případně i jiné odborné vzdělávání v oblasti PO. Organizuje preventivně výchovné akce pro členy SH ČMS i pro veřejnost a pomáhá v jejich organizaci okrskům a SDH. Připravuje a organizuje porady referentů prevence a výchovné činnosti okrsků a SDH přičemž spolupracuje s krajskou OR.

Zpracovává plán tvorby vnitřních předpisů po změnách stanov SH ČMS. Zpracovává a předkládá příslušným orgánům SH ČMS návrhy příslušných směrnic Sdružení. Zpracovávají obsahové zaměření valných hromad SDH a okrsků. Vydávají zásady evidence členské základny SH ČMS. Zpracovávají a vydávají metodické pokyny (rukověti) a směrnice

pro řídicí a organizační práci v OSH, okrscích a SDH. Zpracovávají a vydávají návody pro organizování kulturně společenských akcí v SH ČMS.

Pomáhá při výkladu Stanov a vnitřních směrnic a předpisů směrem k okrskům a SDH. Předkládá výkonnému výboru OSH návrhy na ocenění SH ČMS. Organizačně připravují zabezpečení valných hromad okrsků a SDH. Na vyzvu orgánů SH ČMS organizačně zabezpečují průběh veřejné diskuze k předkládaným materiálům.

Zpracovává a předkládá výkonný výbor SH ČMS:

- jednotnou metodiku a zásady odborného vzdělávání členů SH ČMS,
- naučné, vzdělávací a informační materiály pro sdružení i pro veřejnost.

Metodicky připravuje i případné jiné odborné vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva, připravuje a provádí porady v dané oblasti. Vydává metodické pokyny pro práci OR v krajích a na OSH. Podílí se na tvorbě a vydávání předpisů sdružení.

Zabezpečuje výměnu zkušeností, součinnost a koordinaci činnosti v kraji, metodicky pomáhá okresním radám ochrany obyvatelstva při:

- zajišťování přípravy odbornosti SH ČMS nebo ji sama provádí,
- rozšiřování naučných, vzdělávacích a informačních materiálů pro veřejnost.

Připravuje a provádí porady v dané oblasti, přičemž spolupracuje s ústřední i okresními OR.

Organizuje a provádí případně odborné vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva, organizuje preventivně výchovné akce pro členy SH ČMS i pro veřejnost a pomáhá v jejich organizaci okrskům a SDH.

Metodicky působí v oblasti odborné přípravy a výcviku, zpracovává texty potřebné pro podporu odborné přípravy členů JPO a SDH, zpracovává materiály pro usnadnění činnosti velitelů, strojníků a techniků.

Zpracovává texty potřebných pro provádění specializačních kursů v ÚHŠ, podílí se na odborné přípravě členů SH ČMS, sleduje legislativní změny v oblasti PO a související legislativy.

Ve spolupráci s ostatními odbornými radami vytvoří normy znalostí pro jednotlivé funkcionáře SH ČMS a to na všech úrovních. Navrhuje cestu přenosu potřebných informací k cílové skupině (příručkou, školením, e-learningovým studiem apod.). Navrhuje organizační řešení jednotlivých vzdělávacích akcí, včetně jejich ekonomického zabezpečení.

Navrhují vzdělávací akce pro tvorbu projektů s cílem získat na jejich realizaci peníze z EU, případně dalších fondů a dotací. Navrhuje vzdělávací akce pro odborníky z řad členů SH ČMS tak aby kromě odbornosti měli i potřebné znalosti z oblasti komunikace a pedagogiky. Navrhuje vzdělávací akce pro zvýšení počítačové gramotnosti členů SH ČMS. Navrhuje vzdělávací akce pro nové odbornosti ve struktuře SH ČMS, které by smysluplně a v zájmu spoluobčanů rozšiřovali působení členů SH ČMS (oblast ochrany obyvatelstva, první pomoci apod.).

Metodicky řídí vzdělavatele SDH, lektorské sbory na všech úrovních a vyhledává spolupráci se školami a vzdělávacími organizacemi, které by mohli být pro vzdělanost členů SH ČMS přínosné.

5.5 Krajské a okresní odborné rady prevence

5.5.1 Organizace a řízení přípravy odbornosti

Přípravu odbornosti a semináře organizují a řídí Okresní (Krajské) odborné rady prevence a OSH ČMS v případné spolupráci s KSH nebo i samotná KSH a školská zařízení SH ČMS, po vzájemné dohodě i za spolupráce s Hasičskými záchrannými sbory krajů, místními Územními odbory.

Provádí se následující stupně a formy přípravy odbornosti [22]:

- základní přípravu odbornosti SH ČMS referentů prevence a výchovné činnosti SH ČMS III, tématem jsou povinnosti fyzických osob v oblasti PO,
- rozšířenou přípravu odbornosti SH ČMS referentů prevence a výchovné činnosti SH ČMS II, tématem je znalost členění provozovaných činností do jednotlivých kategorií podle míry požárního nebezpečí, rozšířené o základy znalostí z oblasti ochrany obyvatelstva,

- každoroční seminář pro odbornost referentů prevence a výchovné činnosti SH ČMS III. a II. tématem je prohlubování získaných znalostí, pravidelné a systematické získávání informací o nových právních i technických předpisech, jejich změnách a výměna zkušeností z praxe.

5.5.2 Způsob provádění přípravy odbornosti

Obsah přípravy [22] odbornosti obou stupňů referentů prevence a výchovné činnosti SH ČMS je dán platným metodickým pokynem a příprava ke zkouškám se provádí pomocí přípravných skript samostudiem. Na vyžádání studujícího poskytne pořadající organizační složka SH ČMS v přiměřeném rozsahu konzultace osobou, mající odbornost vždy nejméně o jeden stupeň vyšší, než na který se studující připravuje, tj. pro odbornost:

- referentů prevence a výchovné činnosti SH ČMS III. - osobou s odborností min. II. stupně,
- referentů prevence a výchovné činnosti SH ČMS II. - technikem požární ochrany nebo osobou odborně způsobilou ve smyslu znění zákona č. 133/1985 Sb. o PO ve znění platných předpisů.

5.5.3 Způsob ověřování znalostí a hodnocení úspěšnosti

Ověřování znalostí se pro odbornost referenta prevence a výchovné činnosti SH ČMS III. a II. provádí testem podle následujících zásad [22]:

- test pro odbornost III. stupně obsahuje 40 otázek,
- test pro odbornost II. stupně obsahuje 40 otázek.

Pro úspěšné absolvování přípravy odbornosti se vyžaduje správné odpovědi 90 % testových otázek, tj.

- 36 správných odpovědí pro odbornost III. stupně.
- 36 správných odpovědí pro odbornost II. stupně.

Při nedosažení stanoveného % správných odpovědí, tj. při nesplnění testových otázek o maximálně další dvě chybně zodpovězené (tj. 34 správných odpovědí) si může zkušební komise vyžádat ještě ústní odpovědi na maximálně tři otázky z daného stupně, a to

jak na chybně zodpovězené, tak i na vylosované. Jejich správné zodpovězení je bráno jako oprava a zkoušený je hodnocen jako úspěšný [22].

Zkoušku odbornosti II. stupně je možno absolvovat až po získání stupně odbornosti III. Po dohodě s organizátorem přípravy odbornosti a ověřováním znalostí lze absolvovat obě zkoušky v jednom termínu, a to zkoušky stupňů odbornosti III. a II. postupně za sebou. Další opravná zkouška po zkoušce neúspěšné se vykoná v termínu dohodnutém se zkušební komisí [22].

5.6 Zhodnocení aktivit odborných rad prevence

Z celorepublikového hlediska lze zhodnotit pouze ÚORP, protože mezi okresními a popřípadě krajskými odbornými radami prevence jsou v ČR velké rozdíly, jak v rozsahu činností tak i v kvalitě prováděných činností. Vzhledem k špatnému přístupu některých okresních rad, nelze předpokládat dobré naplnění práce ani od samotných preventistů ve sborech, kteří získali odbornost III. nebo II. stupně. Problém často nastává už v odborné přípravě preventistů, kdy uchazeč o tuto odbornost si stáhne učební materiály společně s testovými otázkami a pouze samostudiem se naučí potřebné znalosti na test. Zcela tím vymizí zpětná vazba a případné otázky uchazeče často zůstanou nezodpovězeny.

Velice kladně lze zhodnotit přístup některých OORP, které pořádají semináře v rámci školení preventistů SDH, kde jsou s uchazeči o odbornost probírány otázky z oblasti povinností obce na úseku PO, stavebního zákona [1] a dalších právních dokumentů týkající se PO. Semináře se zabývají i tématem přenosných hasicích přístrojů společně s praktickou ukázkou jejich použití.

ÚORP lze vytknout pouze to, že nevytváří dostatečný tlak na OORP. Na rozsah a kvalitu jejich činností. Velice dobře se jeví program činnosti SH ČMS do roku 2015, kdy se chce Sdružení mimo jiné zaměřit na zprostředkování hlavních zásad PO veřejnosti pro oblast občanského života i podnikatelskou činnost vyjádřených v právních a technických předpisech ČR a EU. Působit tak na vyšší úroveň péče o bezpečný domov, provádění výrobní a jiné činnosti a na zvyšování právního vědomí společnosti v oblasti PO. Za správný směr lze označit i spolupráci s MV-generálním ředitelstvím HZS ČR na kampani „Bezpečný domov“.

6 Zahraniční preventivní programy

6.1 Anglie

Program výuky o požární ochraně rozpracoval Linkolnshirský hasičský sbor již v roce 1978. Program umožňuje předávání informací ve třech samostatných věkových skupinách školních dětí a to ve druhém, šestém a desátém ročníku. Pro žáky jsou vytvářeny zajímavé a atraktivní materiály, aby se o ně mohly podělit se svojí rodinou. Námět je pečlivě vybrán tak, aby byl věcný a je vyjádřen psanou a grafickou formou, která napomáhá snadnějšímu pochopení. Vysoce účinná jsou setkání s příslušníkem hasičského sboru, která zajišťují, že děti pochopí závažnost a důležitost požární bezpečnosti. Kvalita programu je sledována namátkovou kontrolou, kterou provádí koordinátor výuky. Koordinátor musí být vyškoleným a zkušeným učitelem. Školy zpracovávají hodnotící dotazník jako zpětnou vazbu, ta je užitečná pro doladění prezentací. Cílem je odstranit lhostejnost a podporovat mladé lidi k větší vnímavosti požární bezpečnosti jejich budoucího života [1].

6.2 Spojené státy americké a Kanada

V Spojených státech amerických se „Den požární prevence“ rozšířil na „Týden požární prevence“. Původní den požární prevence byl vyhlášen jako připomenutí velkého požáru v Chicagu, během kterého došlo k velkým ztrátám na životech a majetku. Výročí je dodržováno smysluplným způsobem, který slouží k připomenutí důležitosti požární prevence. Každý týden prevence má své hlavní téma např. „Zabraňte požáru v domě“ nebo „Vyzkoušejte Váš únikový plán“. Právě na únikový plán v případě požáru je kladen velký důraz a má ho více než polovina Američanů. V rámci tohoto týdne probíhají různé akce s ukázkou požárních stanic, ale např. ve městě Jefferson Township byly dány k dispozici detektory kouře lidem v nouzi. Preventivní výchova je směřována převážně na děti, osoby starší padesáti let a na studenty vysokých škol.

Základem je vytvoření výuky pro děti za přispění kanadských hasičů. Tento program patří k nejpropracovanějším a to ve světovém měřítku. Děti získávají první informace o nebezpečí požáru již v raném věku. Výuka je rozdělena do dvou částí. Pro děti populární část, přinášející atraktivní zážitky, ale méně informací. Druhá část přináší velké množství potřebných informací. Vzájemnou kombinací lze docílit efektivního využití času věnovaného dětem. Výuka probíhá ve speciálně upravené učebně, která slouží pouze výhradně k tomuto účelu. Po přivítání dětí následuje představení hasičů a jejich práce, poté se děti oblékají do

imitací zásahového oblečení a nasazují přilby. Vlastní školení probíhá za využití precizního modelu domku (hazard house) viz. obrázek č.2, kde děti vyhledávají závady a chyby a učí se pravidlům chování při požáru. Poté následuje krátká hra, kdy dobrovolník z řad dětí napomáhá školícímu hasiči při vyhledávání raněného a to vše v plné zbroji, u dětí s imitací. Na závěr děti shlédnou vozový park a jsou seznámeni se psem Sparkym, který se v posledních letech stal symbolem hasičů pro kanadskou mládež. Při odchodu děti obdrží fotografie na kterých jsou zachyceny při osobní účasti a hrách během školení [1].

Obr. 4: Školení s využitím modelu domku [18]

6.3 Německo

Preventivní vzdělávací program pro děti je v Německu rozdělen na tři úseky podle věku. S prvními poznatky z požární prevence se setkávají děti již v předškolním věku (do 7 let). Zde je cílem naučit děti jak správně zacházet s ohněm, co dělat při požáru a jak zavolat hasiče. Vzhledem k malé slovní zásobě dětí je zde využíváno především vizuální komunikace, obrazů, symbolů a různých her. Ilustrované příběhy jsou velmi krátké a jednoduché, aby si je dítě dobře zapamatovalo. Např. je důležité naučit děti správně zacházet se zápalkami, aby pro ně oheň nebyl tabu, ale jsou zároveň ponaučeny, že musí u toho být dospělá osoba. Rovněž je spolupracováno s rodiči. Rodiče jsou informováni a cílech programu a jsou požádáni o praxi

doma. Je to důležité z toho důvodu, aby nedošlo ke konfrontaci rodič-učitel, protože děti nepochopí, že učitelka jim dovolí zapálit svíčku pod dohledem a rodiče nikoliv. Hasičům ve výkladu pomáhá maskot Funki.

Druhý úsek vzdělávacího programu je pro děti do 14 let. Problematika požární ochrany je zde probírána do větší hloubky a využívá se získaných znalostí z povinné školní docházky. Jedná se především o podmínky hoření, různé hasicí metody, správné zacházení s otevřeným ohněm a dětem je osvětlena i činnost hasičů. Dalším směrem je, jak rozpoznat a předcházet nebezpečí požáru a jak se správně při požáru chovat. Teoretická výuka je doplněna i praktickou část, kdy je dětem ukázáno hoření různých materiálů a následné hašení. Děti potom analyzují proces hoření. Experimentální ukázky jsou prováděny dospělou osobou.

Poslední úsek je směřován na střední a odborné školy. Vychází se z prvních dvou částí a na ně je navazováno. Jsou rozšiřovány poznatky o procesu hoření a hašení, dále se program soustředí na bezpečnostní předpisy pro požární prevenci. Mládež je ponaučena o důležitosti věcných prostředků požární ochrany, aby se zamezilo jejich ničení nebo k omezení jejich funkčnosti. Mladí lidé jsou připravováni na pracovní život a s ním spojená nebezpečí požáru.

6.4 Slovensko

V současné době na Slovensku probíhá projekt Škola mladých záchranářů, který vznikl z iniciativy sdružení Rescue team Slovakia a eSlovakia. Cílem tohoto programu je zprostředkovat žákům základních škol a studentům středních škol základy záchranářství, pomoc při zvládnutí a zorientování se v krizových situacích. Dále pak vysvětlit výhody a užitečnost internetu, počítačů a multimédií při výuce. Samotný kurz probíhá distanční formou prostřednictvím internetu.

Internetový multimediální kurz pro děti a žáky prochází jednotlivými lekcemi, skládajícími se z učebního textu a multimediálních praktických ukázek. Uživatelé aplikací kromě získávání konkrétních informací, jak se chovat a účinně pomáhat v krizových a život ohrožujících situacích, mají možnost prověřit si svoje nově nabyté vědomosti v interaktivním testu. Po úspěšném absolvování testu dostane student certifikát (odznak a diplom) Mladého záchranáře [29].

Základní přínos e-learningové aplikace Škola mladých záchranářů je získání vědomostí a schopností dětí a mládeže orientovat se v krizových situacích, vědět jak se chránit, bránit a pomáhat ostatním. Zvyšovat povědomí dětí, mládeže a stejně tak dospělých o důležitosti záchranářské problematiky. Umožnit zahrnout do vyučování a vyučované látky v rámci relevantních předmětů na základních a středních školách praktické ukázky. Předvedení výhod a efektivnosti využívání internetu a multimédií ve výuce [29].

Kurz je zaměřen na následující témata:

- požární bezpečnost v domácnosti I.
- požární bezpečnost v domácnosti II.
- požární bezpečnost a domácnosti s prvky prevence dětských úrazů
- požární bezpečnost – nebezpečí v domě
- evakuace škol a dětí
- dopravní výchova a jiné.

7 Průzkum kvality a rozsahu znalostí preventivní PO

Hlavním cílem anonymního dotazníku je zjistit znalosti z požární prevence u dospělých spoluobčanů ve věku 18–60 let. Mým cílem je zjistit, zda existují podstatné rozdíly mezi občany třech věkových kategorií a dále jestli jsou rozdíly mezi občany, kteří již měli stálý pracovní poměr a těmi, kteří jej neměli.

7.1 Metoda sběru dat

Ve své diplomové práci jsem použil metodu dotazníku. Ten jsem sestavil pomocí literatury [5 a 7] a rozdělil jej na tři části. V prvních dvou otázkách sem zjišťoval věkovou skupinu respondentů a jestli měli někdy trvalý pracovní poměr vzhledem k úrovni školení o PO. Druhá část je směřována na znalost požárně bezpečnostních značek se kterými se mohou často setkat. Poslední část je směřována na znalosti z požární prevence.

Do testového dotazníku sem zvolil jsem 20 otázek s uzavřenými odpověďmi, ve kterých si respondent volí mezi třemi variantami odpovědí. Prvních 10 otázek je zaměřených na bezpečnostní značky a dalších 10 na praktické otázky.

Data sem sbíral osobně ve městě České Budějovice přímo mezi občany, aby výsledky byly co nejdůvěryhodnější. Ze stejného důvodu byl dotazník anonymní. Srozumitelnost dotazníku byla nejdříve ověřena na 20 lidech a poté sběr dat proběhl u 150 spoluobčanů. Na každou věkovou skupinu tedy připadlo 50 dotazníků. Z respondentů již mělo nebo má pracovní poměr 113 osob. Většina dotazovaných se při sběru dat necítila sebejistě v oblasti PO a ačkoliv si byla vědoma svých nedostatků, nepřikládala větší váhu doplnění znalostí.

7.2 Vyhodnocení dat

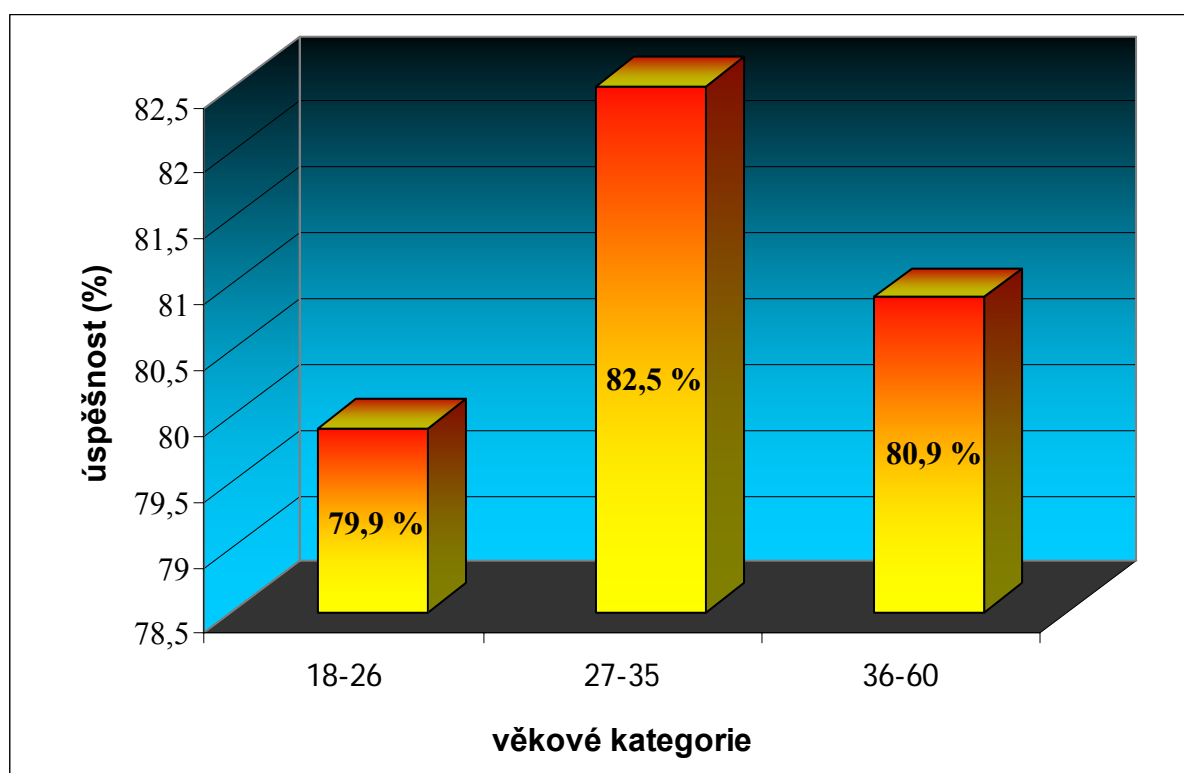
Podle věku byly respondenti rozděleni do 3 věkových skupin. První byla v rozmezí 18-26 let, druhá 27-35 let a poslední 36-60 let. Další rozdělení proběhlo podle trvalého pracovního poměru. Z celkového počtu dotazovaných měli respondenti největší problém se značkou číslo 9 (kouřová klapka), zde udělalo chybu 67 dotazovaných a u otázek nedokázalo správně odpovědět 43 dotazovaných na otázku číslo 10 (správné umístění hlavního uzávěru plynu). Větší úspěšnost měli respondenti v dotazníku u značek, kde správně odpověděli z 84,27 % oproti otázkám 77,93 %. K vyhodnocení dotazníku jsem použil program excel a literaturu [5].

Porovnání 3 věkových kategorií

Test byl vyhodnocován tak, že za každou správnou odpověď získal respondent jeden bod. Pokud neodpověděl nebo zakroužkoval dvě možnosti, nezískal žádný bod. Maximální počet bodů byl 20, toho dosáhli 4 respondenti.

V porovnání procentuální úspěšnosti u 3 věkových kategorií nejlépe dopadla prostřední skupina, která dosáhla 82,5 %. Rozdíl mezi kategoriemi byl však minimální a všechny tři se pohybovali na hranici 80 %.

Vzhledem k obtížnosti dotazníku a počtu otázek byly zvoleny dvě hranice a to 90 % a 80 % na základně předběžného zjištění u 20 respondentů. V rozmezí 90-100 % lze považovat znalosti z oblasti PO za dobré, avšak ani jedna ze skupin se v tomto rozmezí neobjevila. V druhém rozmezí 80-90 % se nachází věkové kategorie 2 a 3 těsně nad spodní hranicí, takže u těchto dvou kategorií se dají znalosti považovat ještě za dostačující. Pod tuto hranici však spadla nejmladší skupina respondentů.

Graf 1: Porovnání úspěšnosti 3 věkových kategorií

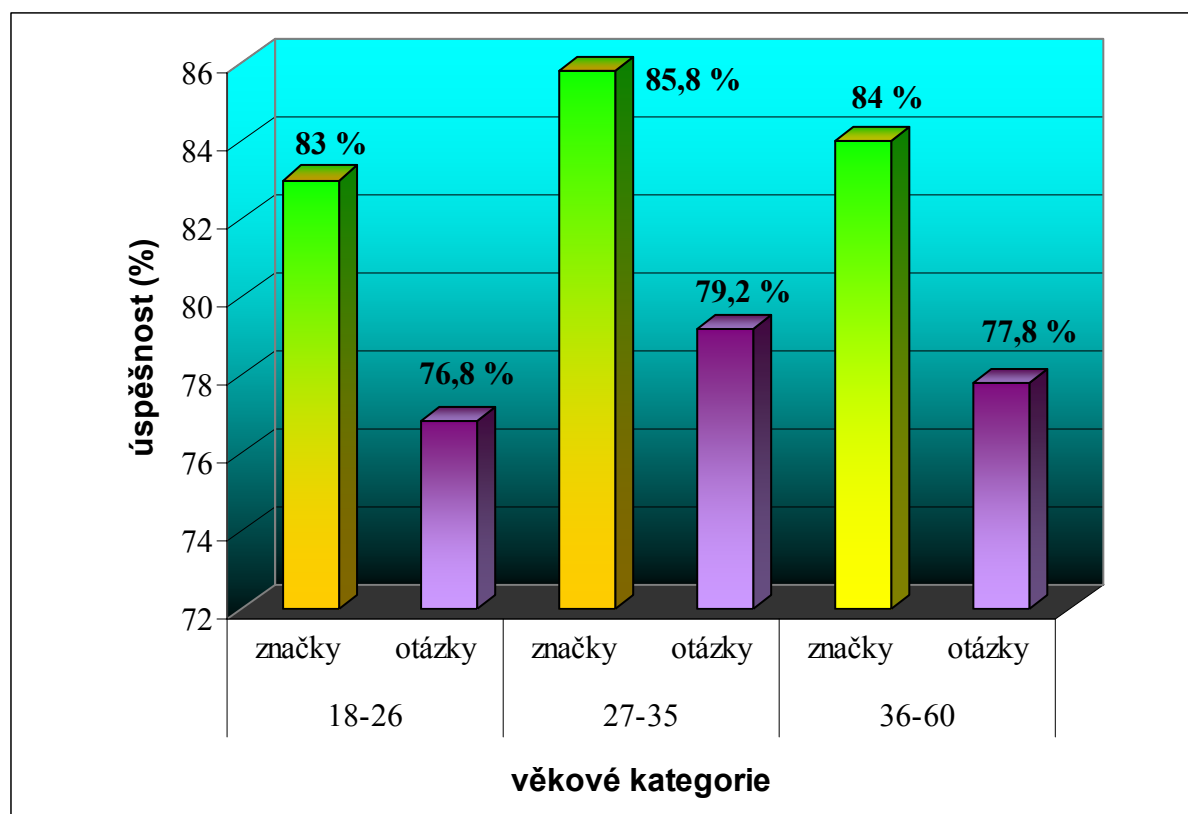
Všechny věkové kategorie měli největší problém se značkou č.9 (kouřová klapka). Nejhůře dopadla první věková kategorie, kde 56 % respondentů udělalo chybu. Vzhledem

k tomu, že se lidé často s touto značkou nepotkávají a z obrázku není příliš zřejmé o co se jedná, je pochopitelné, že zde nejvíce lidí chybovalo. První kategorie respondentů nejvíce chybovala u otázky č. 10 (umístění hlavního uzávěru plynu), druhá kategorie u otázky č. 7 (jaký spotřebič zpravidla nesmíme nechat v el. síti) a poslední kategorie nejvíce chybovala u otázky č. 4 (jak se zachovat v případě požáru, kdy jsou jediné únikové dveře horké). Úspěšnost řešení jednotlivých subtestů je uvedena v následující tabulce:

Tab. 3: Úspěšnost řešení v jednotlivých subtestech

věkové kategorie	Subtest	Počet respondentů	Počet otázek	Správné odpovědi - Av.	SD	% úspěšnost
18-26	značky	50	10	8,3	0,97	83
	otázky	50	10	7,68	1,24	76,80
27-35	značky	50	10	8,58	1,16	85,80
	otázky	50	10	7,92	1,4	79,20
36-60	značky	50	10	8,4	1,18	84
	otázky	50	10	7,78	1,34	77,80

Porovnání úspěšnosti 3 věkových kategorií v jednotlivých subtestech je znázorněno v následujícím grafu:

Graf 2: Porovnání úspěšnosti řešení jednotlivých subtestů

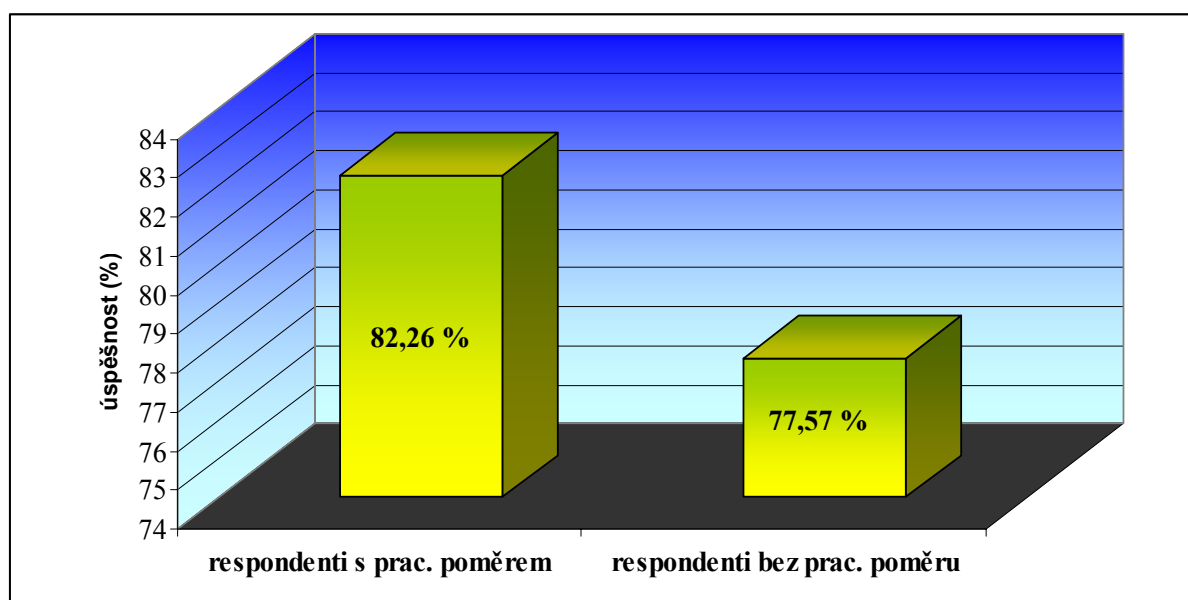
Jak je z grafu zřejmé, nejlépe si vedla prostřední skupina a celkově měli respondenti větší úspěšnost v řešení subtestu se značkami.

Tab. 4: Souhrnné výsledky věkových kategorií

věkové kategorie	Získaný počet bodů	Maximální počet bodů	Aritmetický průměr	Modus	Medián	Směrodatná odchylka	Procento úspěšnosti
18-26	799	1000	15,98	16	16	1,79	79,90
27-35	825	1000	16,5	16 a 17	17	2,22	82,50
36-60	809	1000	16,18	18	16,5	2,16	80,90

Porovnání z hlediska trvalého pracovního poměru

V porovnání procentuální úspěšnosti mezi lidmi kteří mají nebo někdy měli trvalý pracovní poměr a lidmi kteří jej nikdy neměli, lépe dopadla skupina s respondenty kteří trvalý pracovní poměr někdy měli. Tato skupina dosáhla 82,26 % úspěšnosti v dotazníku. Druhá skupina dosáhla 77,57 %.

Graf 3: Porovnání úspěšnosti z hlediska trvalého pracovního poměru

Obě skupiny měli opět největší problém se značkou č. 9 (kouřová klapka). Skupina s trvalým pracovním poměrem nejvíce chybovala u otázky č. 7 (jaký spotřebič zpravidla

nesmíme nechat v el. síti) a skupina lidí, kteří neměli nikdy trvalý pracovní poměr shodně u otázek č.5 (ukládání uhlí do sklepa) a č. 10 (umístění hlavního uzávěru plynu).

Z dotazníků vyplynulo, že lidi mají lepší přehled ve značkách. Dáno je to tím, že podle obrázku mohou lépe odhadnout správný význam. Z hlediska věku jsou na tom všechny tři kategorie podobně. Úroveň znalostí podle věkových kategorií je na hranici mezi dostatečnými a nedostatečnými znalostmi. Vzhledem k výběru mezi třemi odpověďmi lze předpokládat, že pokud by u otázky měli více možností odpovědí, tak by ubylo správných odpovědí, kde lidé tipovali a procentuální úspěšnost vyplnění dotazníků by klesla pod hranici znalostí dostatečných. Větší rozdíl nastává mezi skupinou lidí kteří měli nebo mají trvalý pracovní poměr a tudíž byli školeni v oblasti požární ochrany ve svém zaměstnání a těmi kteří jej nikdy neměli. Zde je rozdíl 4,69 % v procentuální úspěšnosti mezi skupinami. Z toho lze vyvodit závěr, že školení v PO v rámci zaměstnání má vliv na znalosti spoluobčanů, ale rozdíl není natolik markantní.

7.3 Doporučení

Velkým problémem, jak sem zjistil při sběru dat je neochota lidí doplnit své znalosti a celkově se zajímat o tuto problematiku. A to i přesto, že jsou zděšeni kolik toho neví a co by měli vědět. Většina občanů má pocit, že se jich nebezpečí požáru netýká. Proto je především důležité u nich vyvolat zájem o tuto oblast a zlepšit propagaci. Během školení v práci je potřeba znalosti ověřit a ukázat jim názorné příklady toho, co se může stát v případě požáru pomocí fotografií. Dále je důležité názorně ukázat, kde se nacházejí např. věcné prostředky požární ochrany a jak vypadají požárně bezpečnostní značky umístěné v objektu a kde se tyto značky nachází. Při grafickém zpracování materiálů propagujících požární prevenci je potřeba volit značky různé a častěji užívat značky, které nejsou tak notoricky známé.

8 Doporučení na rozšíření aktivit a kvality preventivní PO

Vytvoření jednotného systému odborných rad prevence po celém území ČR

Jak již bylo řečeno ve zhodnocení odborných rad prevence, úroveň a rozsah činností odborných rad prevence není jednotná po celé ČR. Z tohoto důvodu lze předpokládat, že činnost preventistů SDH bude také rozdílná. Je nutné zavést systém, kde budou fungovat všechny složky správně a to jak na krajské, tak i okresní úrovni. V případě, že by měla mít KORP v kraji malý počet subjektů pod sebou, lze tyto subjekty rozdělit mezi sousední KORP. V tomto případě však musí být jasné, kam která OORP patří. Aby systém fungoval správně, navrhuji, aby na jednom kraji byl vyzkoušen model, během něhož dojde ke zjištění problémů a nedostatků. Na základě tohoto modelu a z analýzy výsledků problémů je potřeba vytvořit metodické pokyny pro ostatní kraje. Model je vhodné odzkoušet na kraji, kde příliš odborné rady prevence nefungují nebo jejich aktivity nejsou tak rozsáhlé. K pomoci pak naopak lze využít odborné rady prevence, kde již řadu problémů vyřešili a vytvořili pro svou činnost řadu vlastních materiálů.

Z hlediska nákladů nemusí ORP mít svoje fyzická pracoviště. Jedná se především o systém organizační, který bude komunikovat s ostatními subjekty v systému, řídit je a spolupracovat s nimi. Může jít klidně o virtuální komunikaci, ke které lze využít různé nástroje internetu a dalších komunikačních prostředků. Hlavní jsou zde lidé. Lidé pracující v odborných radách prevence musejí mít chuť zlepšovat dosavadní přístup a dokázat pomocí svých schopností zlepšit stávající situaci.

Pomoc preventistů z řad dobrovolných hasičů obcím v zabezpečení PO obce

V případě, že SDH obce nepomáhá obci s dokumentací PO obce, je potřeba tuto pomoc nabídnout. Lze využít zasedání obecního zastupitelstva a při této akci informovat o aktuálních otázkách PO v obci a regionu. Je potřeba upozornit občany na dokumentaci PO v obci, na její požadavky dle stávajících předpisů o PO a případně na jejich změny, dále spolupracovat s osobou pověřenou zajištěním PO v obci a snažit se naplnění jejího rozsahu.

Dále má preventista kontrolovat dodržování podmínek PO stanovených obcí pro akce, kterých se zúčastňuje větší počet osob. Dohlíží na zabezpečení PO v obci týkající se ohlašoven požárů. Má kontrolovat trvalou použitelnost zdrojů vody stanovených pro hašení požárů a provádět hodnocení činnosti na úseku prevence PO obce pomocí zpráv.

Na úseku práce s veřejností je nutno propagovat preventivně výchovnou činnost mezi občany se zaměřením na období se zvýšeným nebezpečím vzniku požárů jako je začátek topné sezóny nebo období mimořádných klimatických podmínek (sucho, povodně). Bez povšimnutí by neměly zůstat ani vánoční svátky, pálení čarodějnic, žně a další události, kdy dochází často k požárům z nedbalosti.

Funkce preventisty u SDH obce není natolik zajímavá jako služba v JPO a přesto je pro obec velkým pomocníkem. Nemělo by se také zapomínat na motivaci lidí, vykonávající tuto funkci. Vzhledem k tomu, že SDH nemají tolik možností, jak jej odměnit, měla by v tomto případě pomoci obec. Nemusí se jednat ani o finanční odměnu, ale např. o věcné dary jako jsou vstupenky na kulturní akce. Správná motivace může mnohdy zlepšit výkon činnosti spíše, než určité pravomoci.

Pomoc při organizování a provádění požární preventivních kontrol

Vzhledem k tomu, že zasedání obecního zastupitelstva se účastní i občané je možnost využít takové události k nabídce služeb na úseku PO občanům. Během těchto setkání je potřeba lidi upozornit nato, že dnes hasiči z řad SDH nemohou provádět preventivní požární kontroly, ale obec může u fyzických podnikajících osob nebo právnických osob požádat o předložení dokumentace PO, kterou vedou. Zde je možnost nabídky služeb k provedení preventivní požární kontroly, kterou může obec prostřednictvím SDH nabídnout a významně napomoci k zajištění požární bezpečnosti. Je potřeba, aby obce šli příkladem a nechaly si udělat preventivní požární prohlídky v objektech ve vlastnictví obce a pomohly domluvit prohlídky u dalších objektů jako jsou školy, kulturní domy a jiné.

Je potřeba během těchto kontrol občanům udělat přednášku, kde dělají chyby a hlavně mít k nim dobrý přístup, aby nebyli znechuceni. Důležité je u nich vyvolat zájem o celou problematiku, čehož lze dosáhnout praktickou ukázkou věcných prostředků PO. Je potřeba využít i cvičný vodní hasicí přístroj pokud jej má preventista k dispozici. Pokud jej nemá, měl by nechat lidi sundat hasicí přístroj který je k dispozici ze svého držáku a během toho jim vysvětlit použití a zásady správného hašení jako je odstupová vzdálenost od požáru a taktika hašení s daným hasicím přístrojem.

Požárně preventivní výchova

Požárně preventivní výchově se bohužel nevěnuje tolik SDH obcí, kolik by mělo. Přitom dopad této činnosti je veliký, neboť děti rády hovoří o tom, co je zaujalo, i se svým okolím. Tato činnost není ve většině případů systematicky organizována tak, jak by měla. Za ukazatel lze považovat i výše uvedené zjištění Pardubického kraje, kdy byly zjištěny nedostatky v provádění požárně preventivní výchovy u 70 % obcí.

Pokládám za zbytečné, aby se v této oblasti přímo angažovali, jak HZS krajů tak i SDH obcí zároveň. Je potřeba, aby HZS krajů spíše spolupracovali s KORP, zajistili jim věcnou podporu ve formě listinných propagačních materiálů (letáčky, skládky apod.), zapůjčili jim novější hasičské vybavení pro tyto akce, pomáhali KORP ve školení preventistů na vyšší úroveň a po zmapování školních apod. institucí pomohli navrhnout systematické působení v této oblasti, aby efektivita byla co největší. Ke zvyšování efektivity je potřeba rozšířit spolupráci také s ÚHŠ a JSDH obcí.

Nové poznatky a trendy v této oblasti lze získat v zahraničních preventivních programech, kde se oblast působení zaměřuje na širší část obyvatel. Jedná se především o působení na mládež, která se připravuje ve školách na své budoucí zaměstnání a na nejstarší spoluobčany v domovech pro seniory.

ÚORP spolupracuje s Ústřední odbornou radou ochrany obyvatelstva (dále jen „ÚOROO“) a v tomto duchu zprostředkovává předávání zásad "správné praxe chování obyvatel při mimořádných událostech" prostřednictvím preventistů ve sborech dobrovolných hasičů, protože ÚOROO nemá v SDH svůj protějšek tak, jako ÚORP preventisty. Toto ještě není na žádoucí úrovni. Jedním ze zaměření každoročních seminářů pro preventisty SDH bude letos i tato problematika. Je potřeba, aby se preventisté SDH začali připravovat sami, s tím, že rozsah svých znalostí rozšíří i na tuto oblast.

9 Návrh na propagaci požární prevence mezi občany

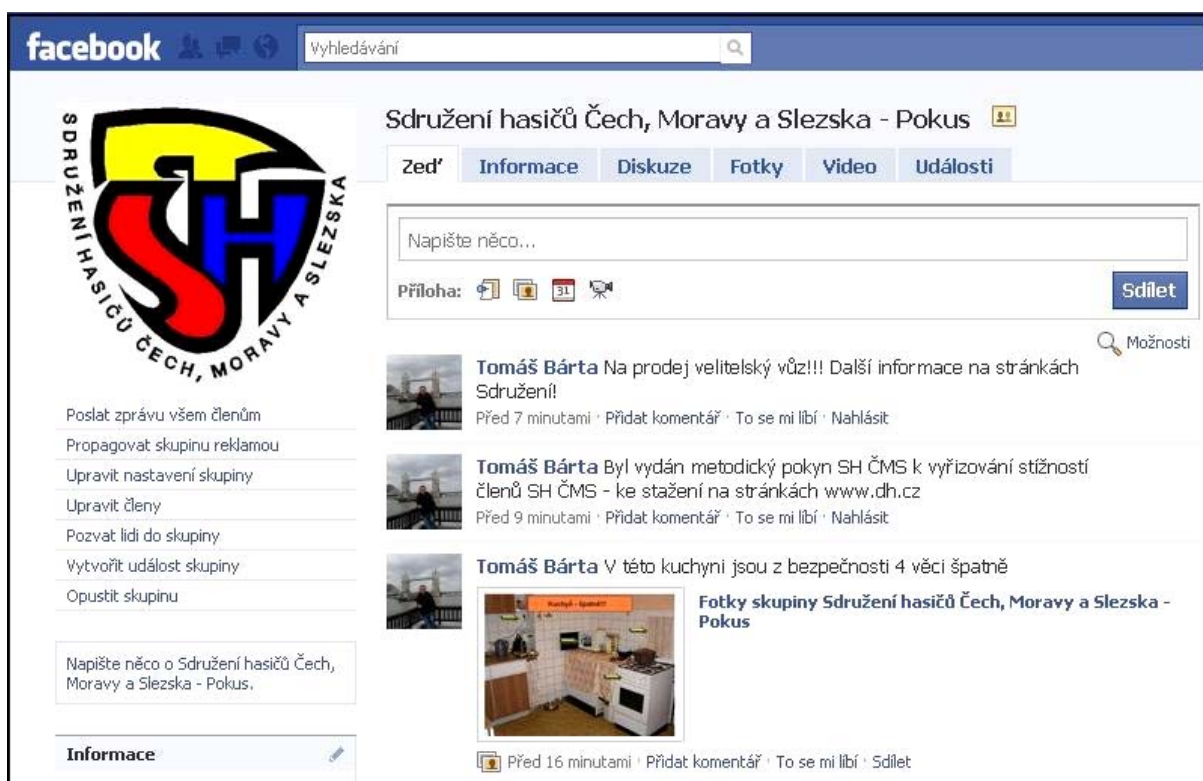
9.1 Propagace pomocí sítě facebook a dalších sociálních sítí

Jedná se o rozsáhlé webové systémy, které slouží ke komunikaci mezi uživateli. Dají se zde sdílet multimediální data, slouží k udržování vztahů nebo také k propagaci nejrůznějších aktivit a skupin. Právě zde je velký potenciál, jak mezi řadu uživatelů této sítě rozšířit poznatky o PO, protože např. sociální síť facebook má přes 400 miliónů aktivních uživatelů po celém světě a každý den se lidé přidávají k nejrůznějším skupinám a stávají se fanoušky stránek zabývajících se určitou problematikou. Příkladem může být používání bezpečnostních pásů v automobilech, kde lze najít spoty z nejrůznějších bezpečnostních kampaní z celého světa věnovaných této problematice, dále i fotografie a odkazy na články. Na těchto sítích je i možnost komentářů, takže si zde lidé mohou vyměňovat své poznatky k dané problematice. Zasílat se dají i pozvánky na různé události, kde lidé mají možnost získat o dané události potřebné informace a můžou potvrdit svoji účast. Rozšíření informace je na těchto stránkách tak rychlé, že během pár dnů se dostane k desítkám tisíc uživatelů.

Tato sociální síť lze využít také ve výše navrhovaném systému odborných rad prevence a tak sloužit ke komunikaci mezi subjekty systému. Vzhledem k jednoduchosti a intuitivnímu způsobu vytváření skupin, zvládne každý vytvořit a spravovat dané stránky. Časová náročnost vytvoření je minimální a finanční žádná. Zbývá potom jen aktualizovat obsah a snažit se o zaujetí lidí stránky navštěvující. Další výhodou v komunikaci je zde přítomný chat (rozhovor pomocí komunikační sítě) nebo zprávy.

Důležité je také umístit na oficiální webové stránky Sdružení odkaz v podobě symbolu facebooku, který uživatele rovnou přepojí na stránky vytvořené na této sociální síti.

Z obr. 5 jsou patrné určité možnosti využití tohoto nástroje. Na „Zed“ může správce skupiny snadno zveřejnit aktuality týkající se Sdružení, v záložce „Informace“ jsou uvedeny veškeré údaje týkající se Sdružení, jako jsou například kontaktní informace, popis činností, novinky a další důležité informace. Možností je zde hodně a jak bylo řečeno vytvoření skupiny je bezplatné a trvá přibližně deset minut.

Obr. 5: Ukázka stránky ze sociální sítě Facebook

V sekci „Fotky“ lze lidem názorně ukázat, kde lidé dělají chyby týkající se požární prevence v domácnostech nebo jinde. Pomocí funkce „Označit na této fotce“ lze po najetí kurzorem na danou situaci zobrazit popisek přímo na fotce, jako je to ukázáno na obr. 6. Tímto způsobem a zároveň hrou, kdy budou lidé hledat prohřešky týkající se bezpečnosti, se mohou předávat nenásilnou formou informace týkající se požární prevence. Dále je zde místo pro propagaci celé oblasti požární ochrany a pomocí vytvoření alb fotek i přehledné rozdělení různých témat.

Obr. 6: Příklad uloženého obrázku na síti Facebook

9.2 Začlenění problematiky PO do jednotlivých předmětů ve školách

Děti se ve škole s problematikou PO setkávají nárazově. A to především na začátku školního roku, kdy jsou proškoleni v této problematice a potom při jednorázové akci, kterou pořádá místní SDH obce nebo HZS kraje. Aby děti tuto problematiku vnímaly vážněji a většinu informací si zažily, je na ně potřeba působit po celý rok. Proto by měly být do předmětů zakomponovány různé příklady a činnosti týkající se této problematiky. Vždyť hoření a následné hašení, je důležitou součástí našich životů, a proto by tomu měl být dán daleko větší prostor např. v předmětu chemie. K tomu je však potřebná spolupráce na vyšší úrovni s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a vytvoření určitého konceptu.

Další prostor pro problematiku PO lze najít ve sbírkách úloh matematiky a fyziky, kde lze do témat příkladů začlenit tuto oblast. Příkladem může být výpočet počtu přenosných

hasičích přístrojů na určitou plochu požáru ve škole, dále spojení příkladů na dálkovou dopravu vody s fyzikou a další podobné začlenění tematiky PO. Pomoc lze v tomto ohledu nabídnout tvůrcům těchto školních sbírek a ukázat jim, jak lze jednoduše aplikovat příklady na tuto oblast.

Cílem požární sport je zejména zvyšování obratnosti, rychlosti a fyzické zdatnosti hasičů, potřebné pro výkon jejich činnosti při zásahu v místě mimořádné události. A právě zvyšování obratnosti, rychlosti a fyzické zdatnosti má za cíl i tělesná výchova. Proto zařazení tohoto sportu do školních osnov tělesné výchovy je dobrým spojením. Požárnímu sportu se v České republice věnuje na 7 000 týmů všech věkových kategorií, fanouškovskou základnu tvoří více než 320 000 členů hasičských spolků a sdružení. A to je dost lidí nato, aby nebyl tenhle sport ve školách opomíjen.

9.3 Preventivní výchova pro lidi na okraji lidské společnosti

Velkým problémem jsou lidé, kteří se nacházejí v obtížných životních podmínkách, jako jsou bezdomovci. Toto se týká i lidí žijících v obydlích, které nevyhovují standardním podmínkám pro život, a narkomanů. Častým místem pro přespání jsou i opuštěné sklepy nebo garáže, kde v případě požáru dojde k rychlé otravě vzniklými jedovatými zplodinami hoření. U těchto obyvatel nejsou často vypěstované základní návyky, které jsou pro danou společnost zcela přirozené a to se týká i ochrany svého zdraví a života. Lidé z těchto skupin nechodí do práce, nemají televizi ani rádio a k tiskovinám, zabývajícím se protipožární ochranou se nedostanou. Začátkem zimy se každoročně objevují zprávy a úmrtí těchto lidí vlivem požáru nebo otravou plynem.

Přitom právě u těchto lidí mívají následky požáru fatální následky. Provizorní příbytky jsou zaplněny hořlavými látkami na malém prostoru, jak ukazuje obr. 7 z obydlí bezdomovců. Jako topidla a osvětlení jsou převážně používány spotřebiče s otevřeným ohněm nebo svíčky. Každý rok je několik případů, kdy lidé uhoří ve svých příbytcích, udusí se oxidem uhelnatým při použití topidla bez dlouholeté revize a podobně.

Obr. 7: Ukázka nahromadění hořlavých látek v příbytku bezdomovců [27]

Problémem je přístup k těmto lidem a najít někoho, kdo je s nimi ochoten pracovat v terénu. Nelze předpokládat, že se najdou preventisté z řad dobrovolných hasičů, kteří budou tyto skupiny lidí navštěvovat v místech, kde tito lidé živoří. Na druhou stranu jsou lidé, jejichž činností je právě práce s těmito lidmi a přes ně vede cesta, jak situaci zlepšit.

Řešením je využití organizací pracujících v této oblasti. Mezi nejvýznamnější organizace pomáhající bezdomovcům v ČR patří Armáda spásy, Nový Prostor, Naděje a Charita. Je důležité především vzdělávání lidí na úseku požární prevence, kteří s bezdomovci a narkomany pracují. A to jak lidi v noclehárnách a komunitních centrech (dříve známých jako „denní střediska“), tak hlavně lidi pracující v terénu tzv. „Streetworkery“. Tito pracovníci bezdomovce znají, vědí v jakých podmínkách se nacházejí a především umí s těmito lidmi pracovat. Jejich výhodou je i to, že mohou lépe odhadnout jakým způsobem předat informace a kde mají největší pravděpodobnost na úspěch. Je potřeba těmto lidem vysvětlit v čem spočívá nebezpečí požáru, plynoucí z podmínek, v jakých asociální skupiny obyvatel žijí. Jako pomoc pro jejich úsilí je vhodné vytvoření brožurky se základními postupy při stavbě a uskupení provizorního obydlí a dalšími zásadami jak předejít požáru.

Obr. 8: Příklad prostředí ve kterém žijí bezdomovci [27]

Stavba provizorního obydlí

Obývané chatky, sruby, zmljanky apod. je potřeba rozdělit minimálně na dvě části. Jednu, kde se nachází topidlo a svítidlo. Další, kde je prostor pro spaní a uskladnění dalších věcí. U první části je důležitá pevná podlaha a především v okolí topidla je potřeba, aby byl povrch nehořlavý. Důležité je, aby se v blízkosti topidla nenacházeli lehce hořlavé látky, především matrace a další lehce zápalné látky. Je potřeba myslet i na vyústění komína v případě kamen a na průchod kouřovodu stavební konstrukcí. V žádném případě nejde nahradit kouřovod ani další části kamen trubkou z plastu nebo jiným podobným předmětem. Svítidlo je potřeba umístit na stabilní místo a pokud to je možné svítidlo ukotvit, aby nedošlo k převržení. Z hlediska bezpečnosti je dobré jej umístit do větší výšky, protože v obydlí je většinou malý prostor a často se tam nacházejí i zvířata a mohlo by dojít k převržení svítidla. U svíček je vhodné krytí plamene skleněnou krytkou a zvýšenou pozornost je potřeba věnovat blízkému prostoru nad plamenem, aby se nad ním nenacházely snadno zapalitelné látky.

10 Závěr

Z hlediska kapacity a možností školicích center pro dobrovolné hasiče je jasné, že znalostí příprava preventistů z řad dobrovolných hasičů bude probíhat převážně samostudiem, ale je potřeba, aby preventisté měli možnost na zodpovězení svých otázek na seminářích pořádaných příslušnou odbornou radou. Dále je potřeba, aby jim byla osvětlena oblast a rozsah jejich působení, protože se mezi hasiči vyskytují mýty. Je důležité směřovat preventisty ke spolupráci s obcí, přes kterou se mohou dostat blíže k občanům a dalším institucím, kde jsou jejich odborné rady potřeba. Jedná se především o pomoc obcím v problematice zabezpečení PO obce, pomoc při preventivně požárních kontrolách nebo o preventivně výchovnou činnost. Spolupráce s obcí pomůže jednodušeji dostat znalosti preventistů k dalším subjektům jako jsou školy, podnikající fyzické osoby, k občanům apod.

Z hlediska činnosti odborných rad prevence je potřeba vytvořit stabilní strukturu systému, která bude funkční po celé ČR a hlavně bude jednotná. Je potřeba, aby systém fungoval od ÚORP přes KORP až po OORP. V takto vytvořené hierarchii je nesmírně důležitá také zpětná vazba od podřízených prvků k prvkům nadřízeným. Nelze předpokládat, že celý systém bude fungovat správně, pokud půjdou pouze požadavky a nařízení odshora dolů. Navrhují vytvoření takto fungujícího systému v jednom kraji a pečlivé sledování problémů, se kterými se během odstraňování chyb ÚORP setká. Dle nabytých znalostí z praxe vytvořit metodickou příručku, která usnadní zavedení takto fungujícího systému do celé ČR.

K rozšíření povědomí o PO je potřeba využívat neustále nové trendy a možnosti v oblasti médií. Jedním z nejsilnějších médií v této oblasti je zejména internet. Již nějakou dobu neplatí, že starší lidé nemají k tomuto médiu přístup nebo jej neumějí používat. Největší rozsah za poslední dobu za pomoci internetu zaznamenávají sociální sítě. Toho je potřeba využít k rozšíření problematiky preventivní PO mezi lidi. Je to nástroj jednoduchý, s velkými možnostmi, snadno aktualizovatelný a bez finanční náročnosti. Umístěný obsah na těchto stránkách se v podstatě šíří sám svojí cestou a to je nesmírná výhoda. Vzhledem ke spolupráci s MV-generálním ředitelstvím HZS ČR lze využít i jejich materiálů a umístit je na stránky sociální sítě a tím snížit náklady na propagaci požární prevence.

Propagace preventivní PO značně chybí u sociálně slabých občanů. Hlavně během zimních období dochází každoročně ke ztrátám na životech nebo k velikým újmám na zdraví u sociálně slabších občanů jako jsou bezdomovci a další. Problémem je zde přístup k těmto

skupinám a jejich neochota spolupracovat. Nicméně je nutné věnovat se i těmto lidem a využít k tomu organizace, které s těmito občany spolupracují. Těmto organizacím pomoci se školením jejich zaměstnanců v PO a dále jim poskytnout propagační materiály zaměřené na tyto skupiny lidí.

V neposlední řadě je potřeba zlepšovat a rozšiřovat preventivně výchovnou činnost na děti a mládež. Mezi základní školou a prvním zaměstnáním se vytváří mezera, kdy je cíleně na mládež působeno jen sporadicky. Dobrým příkladem může být Německo, kde preventivně výchovná činnost pokračuje i u mládeže, která se připravuje na své budoucí zaměstnání. S každým zaměstnáním souvisejí i specifická rizika vzniku požáru a mladí lidé by se o nich měli dozvědět alespoň od svých kantorů. Proto je důležité, aby právě kantoři na této úrovni byli školeni v oblasti PO a uměli o tom informovat své studenty. Popřípadě aby věděli, kde mohou sehnat materiály a kam se mohou obrátit na odbornou pomoc.

Ve své diplomové práci jsem charakterizoval jednotlivé oblasti požární prevence v činnosti dobrovolné PO. Zaměřil jsem se na činnosti SH ČMS, na popis aktivit odborných rad prevence SH ČMS a dále jsem svou pozornost věnoval činnosti samotných preventistů SDH obcí. Na základě zjištěných informací jsem vyhodnotil úroveň těchto činností a doporučil další rozšíření aktivit na zkvalitnění současného stavu. Další návrhy se týkají doporučení na propagaci požární prevence mezi občany. Tyto doporučení považuji za realizovatelná a po dalším rozpracování také za velmi přínosná. Jednotlivé doporučení se mohou stát předmětem dalších akademických prací.

11 Literatura

Tištěné zdroje

- [1] ČERNÁ, J. *Preventivní výchova dětí v oblasti požární ochrany na základních školách*. Bakalářská práce, Ostrava, VŠB-TU, FBI, 2008, 62 s.
- [2] Hasičské noviny, ročník XVIII, 20.prosince 2007, č. 24.
- [3] KALVAROVÁ, Lucie. *Učební texty k získání odznaku preventista II. a III.*. Praha : SH ČMS, 2003. 45 s.
- [4] MIKULKA, Bohdan; MIKULKA, Štěpán; PIŇOS, Miroslav. *Výchova dětí v oblasti požární ochrany*. Praha : MV-generální ředitelství HZS ČR, 2003. 182 s. ISBN 80-86640-21-3.
- [5] PECÁKOVÁ, Iva. *Statistika v terénních průzkumech*. Praha : Professional Publishing, 2008. 231 s. ISBN 978-80-86946-74-0
- [6] *Požární prevence : Učební texty pro odbornou přípravu preventistů požární ochrany obcí*. Praha : SH ČMS, 1996. 70 s.
- [7] PUNCH, Keith. *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha : Portál, s.r.o., 2008. 230 s. ISBN 978-80-7367-468-7.
- [8] *Směrnice pro činnost dorostu SH ČMS*. Praha : SH ČMS, 2007. 48 s.
- [9] VÍCHA, Petr. *Metodika k zabezpečení požární ochrany obce*. Jánské Koupele : Ústřední hasičská škola SH ČMS v Jánských Koupelech, [199?]. 32 s.
- [10] VONÁSEK, Vladimír; ŽILKOVÁ, Iveta. Vývoj požárních škod k HDP v ČR, Lidská ztráty. In . *Náklady na požární ochranu v některých zemích světa a v České republice, příloha časopisu 112 3/2010*. Praha : MV-GŘ HZS, 2010. s. 20.
- [11] VONÁSEK, V., LUKEŠ, P. a kol.: *Statistická ročenka MV-GŘ HZS ČR 2010, příloha časopisu 112 3/2010*. Praha : MV GŘ HZS, 2010. s. 39.

Právní předpisy

- [12] Česká republika. Nařízení vlády č.172/2001
- [13] Česká republika. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů
- [14] Česká republika. Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [15] Česká republika. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- [16] Česká republika. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
- [17] ČSN ISO 8421-1: Požární ochrana

Internet

- [18] *Goshen Fire and Rescue - Goshen, MA* [online]. c2010 [cit. 2010-04-24]. Fire Safety Field Day marks 10th anniversary. Dostupné z WWW: <<http://www.goshenmafire.com/2008firesafetyfieldday.html>>.
- [19] *Hasík CZ : preventivně výchovná činnost v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva* [online]. c2008 [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.hasik.cz/foto.html>>.
- [20] *Hasík CZ* [online]. c2010 [cit. 2010-04-22]. Lokality s realizací programu "Hasík CZ" v ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.hasik.cz/mapa.html>>.
- [21] KAISER, Rudolf. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. c2010 [cit. 2010-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-prevence-v-cr-uvodni-slovo-plk-ing-rudolfa-kaisera.aspx>>.
- [22] MAJER, Jan; RICHTER, Karel *Metodický pokyn Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska k provádění přípravy k získání odbornosti Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska v oblasti požární prevence*. In *Metodický pokyn starosty SH ČMS*. Praha : SH ČMS, 2008 [cit. 2010-03-22]. Dostupné z WWW: <http://www.dh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=361:metodi>.

cky-pokyn-sh-ms-k-ziskani-odbornosti-preventista-i-a-iii-stupn-vetn-piloh&catid=33:vzdelavani&Itemid=48>.

- [23] MAJER, Jan. *Metodická příručka pro činnost referentů prevence a výchovné činnosti – preventistů sborů dobrovolných hasičů SH ČMS v obcích*. Praha : [s.n.], 2007, 2009 [cit. 2010-04-16]. Dostupné z WWW: <http://www.dh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=363:metodicka-piruka-pro-innost-referent-prevence-a-vychovne-innosti-preventist-sbor-dobrovolnych-hasi-sh-ms-v-obcich&catid=33:vzdelavani&Itemid=48>.
- [24] NEJTEK, Pavel. *Požáry.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-04-11]. Vyhodnocení kontrol obcí Pardubického kraje za tři čtvrtletí roku 2009 . Dostupné z WWW: <http://www.pozary.cz/rubriky/prevence/vyhodnoceni-kontrol-obci-pardubickeho-kraje-za-tri-ctvrtleti-roku-2009_20817.html>.
- [25] RICHTER, Karel. *Dobrovolní hasiči.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-04-12]. Požární ochrana očima dětí 2010 . Dostupné z WWW: <http://www.dh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=668:poarni-ochrana-oima-dti&catid=65:hra-plamen&Itemid=87>.
- [26] RICHTER, Karel; JANEBA, Lubomír. *Statut odborných rad*. In *Soubor předpisů SH ČMS*. Praha : SH ČMS, 2006 [cit. 2010-04-22]. Dostupné z WWW: <http://www.dh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=437:statut-odbornych-rad&catid=40:ostatni&Itemid=56>.
- [27] SMOLA, Vojtěch. *IDNES.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-04-15]. Dostupné z WWW: <http://brno.idnes.cz/brno-zpravy.asp?c=A100215_164409_brno_dmk>.
- [28] *Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska*. Praha : SH ČMS, 2005. 1-16 s. Dostupné z WWW: <http://www.dh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=312&Itemid=71>.
- [29] *Záchranáři.cz* [online]. c2009 [cit. 2010-03-24]. O projektu. Dostupné z WWW: <<http://www.zachranari.sk/Default.aspx?CatID=30>>.

Seznamy

Seznam zkratek

ČR – Česká republika
CTIF – Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů
DDM – Domy dětí a mládeže
EU – Evropská unie
GŘ-HZS ČR – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
HDP – Hrubý domácí produkt
HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky
HZS kraje - Hasičský záchranný sbor kraje
KSH – Krajská sdružení hasičů
JPO – Jednotka požární ochrany
JSDHO – Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
KORP – Krajská odborná rada prevence
OORP – Okresní odborná rada prevence
OR – Odborné rady
OSH – Okresní sdružení hasičů
OSH ČMS– Okresní sdružení hasičů
PO – Požární ochrana Čech, Moravy a Slezska
SDH – Sbor dobrovolných hasičů
SH ČMS – Sdružení hasičů Čech Moravy a Slezska
MŠMT ČR – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky
ÚHŠ – Ústřední hasičské školy
ÚOROO – Ústřední odborná rada ochrany obyvatelstva

Seznam obrázků

Obr. 1: Preventivně výchovná činnost	7
Obr. 2: Titulní strana Požární ochrana očima dětí	12
Obr. 3: Mapa pokrytí instruktory ke dni 19.4.2010	15
Obr. 4: Školení s využitím modelu domku	26
Obr. 5: Ukázka stránky ze sociální sítě Facebook	38
Obr. 6: Příklad uloženého obrázku na síti Facebook	39
Obr. 7: Ukázka nahromadění hořlavých látek v příbytku bezdomovců.....	41
Obr. 8: Příklad prostředí ve kterém žijí bezdomovci	42

Seznam tabulek a grafů

Tab. 1: Děti do 15 let jako příčina požárů	14
Tab. 2: Přehled požárů v domácnostech a obytných domech od roku 2001 do roku 2009.....	16
Graf 1: Porovnání úspěšnosti 3 věkových kategorií	30
Tab. 3: Úspěšnost řešení v jednotlivých subtestech	31
Graf 2: Porovnání úspěšnosti řešení jednotlivých subtestů.....	31
Tab. 4: Souhrnné výsledky věkových kategorií	32
Graf 3: Porovnání úspěšnosti z hlediska trvalého pracovního poměru.....	32

Seznam příloh

Příloha č. 1 – dotazník

Dotazník

V tomto dotazníku Vás prosím, abyste mi pomohli zhodnotit úroveň znalostí spoluobčanů týkající se problematiky požární prevence v ČR. Tento dotazník bude využit k mé diplomové práci.

Osobní údaje:

Označte svojí odpověď písmenem „X“

Věková kategorie:

18 – 26 ...

27 – 35 ...

36 – 50 ...

Trvalý pracovní poměr:

Mám (měl jsem) trvalý pracovní poměr ...

Nemám a nikdy jsem neměl trvalý pracovní poměr...

Značky

1) Tato značka znamená:

- a. přenosný hasicí přístroj vlevo
- b. únikové schodiště vlevo dolů
- c. bezbariérový únikový východ vlevo dolů

2) Tato značka znamená:

- a. požární hadice
- b. v místnosti chybí zdroj vody
- c. požární výtah

3) Pokud je na přenosném hasicím přístroji tato značka, je přístroj vhodný k hašení požárů:

- a. uhlí, textilu
- b. vosků, tuků
- c. nafty

4) Tato značka označuje:

- a. v případě požáru volejte 158
- b. ohlašovnu požárů
- c. zákaz telefonování v daném prostoru, nebezpečí vzniku požáru

5) Tato značka označuje:

- a. hlásič požáru
- b. nutno zařízení vypnout v případě požáru
- c. v případě požáru se zařízení nedotýkat

6) Tato značka označuje:

- a. chráněnou únikovou cestu vpravo
- b. únikovou cestu vpravo
- c. směrovku k zařízení požární ochrany

7) Tato značka označuje:

- a. požární žebřík
- b. překážku v únikové cestě
- c. požární výtah

8) Tato značka označuje:

- a. shromaždiště
- b. křížení únikových cest
- c. místo první pomoci

9) Tato značka označuje:

- a. kouřovou klapku
- b. otevření a zamknutí protipožárních dveří
- c. požární výtah

10) Tato značka označuje:

- a. místnost, kam mají při požáru přístup pouze hasiči
- b. požární zbrojnici
- c. únikovou cestu pro hasiče

Otázky

- 1) Tísňové telefonní číslo Hasičského záchranného sboru ČR je:
 - a. 155
 - b. 158
 - c. 150
- 2) Kouř v případě požáru místnosti:
 - a. se drží u země
 - b. stoupá vzhůru
 - c. balancuje ve středu výšky místnosti
- 3) Smrt v důsledku požáru je nejčastěji způsobena:
 - a. plameny
 - b. snížením množství kyslíku ve vzduchu
 - c. jedovatými zplodinami hoření
- 4) Jak se zachovám v případě, že v objektu je požár a jediné dveře vedoucí z místnosti jsou horké?
 - a. utěsním dveře mokrou látkou a přesunu se k pootevřenému oknu
 - b. otevřu a budu čekat až nastane možnost proběhnout ven
 - c. utěsním dveře a ukryji se pod postel
- 5) Uhlí ukládáme do sklepa vždy:
 - a. vlhké včetně prachu
 - b. vlhké bez prachu
 - c. suché bez prachu
- 6) Pro domácnost je optimální hasicí přístroj:
 - a. práškový, plněný práškem ABC
 - b. vodní
 - c. pěnový
- 7) Při odchodu z domu zpravidla nesmíme nechat zařízení zapojené v elektrické síti:
 - a. ledničku
 - b. plynový sporák
 - c. varnou konvici
- 8) Kontrola a čištění komínu je povinností:
 - a. majitel daného objektu
 - b. obce ve které se objekt nachází
 - c. sboru dobrovolných hasičů

9) Plynový sporák může zapojit a uvést do provozu:

- a. pouze osoba s oprávněním takové práce
- b. kdokoliv
- c. elektrikář

10) Hlavní uzávěr plynu:

- a. nesmí být v objektu
- b. musí být vždy volně přístupný
- c. musí být vždy zabezpečen